

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ČESKO-NĚMECKÝCH AREÁLOVÝCH STUDIÍ A GERMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

NADACE BRÜCKE/MOST A JEJÍ VLIV NA ČESKO-NĚMECKOU KULTURNÍ
SPOLUPRÁCI PO ROCE 1997

Vedoucí práce: doc. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr.

Autor práce: Veronika Herelová

Studijní obor: Evropská teritoriální studia – ČR a německy mluvící země

Ročník: 3

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 7. května 2014

.....

Veronika Herelová

Poděkování

Ráda bych poděkovala doc. PhDr. Bohumilu Jirouškovi, Dr. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce. Dále děkuji pracovníkům z pražské pobočky Nadace Brücke/Most za poskytnuté informace a materiály.

Anotace

Bakalářská práce je věnována česko-německým kulturním vztahům na přelomu 20. a 21. století, a to především na příkladu Nadace Brücke/Most, jež se zaměřuje na podporu česko-německého porozumění a spolupráce (Nadace byla založena v roce 1997, s cílem spolupracovat s Českou republikou a dalšími státy střední a východní Evropy). Na základě informací od nadace, jejích materiálů, příp. rozhovorů s pracovníky Nadace, bude bakalářská práce přibližovat činnost Nadace Brücke/Most, její aktivity v České republice a projekty, které podporuje.

Klíčová slova

Mezinárodní vztahy; kultura; spolupráce; neziskové organizace; Nadace Brücke/Most

Annotation

The thesis is aimed to Czech-German cultural relations at the turn of the 20th and 21 century, especially the example of the foundation Brücke/Most, which focuses on the support of Czech-German understanding and cooperation (the Foundation was established in 1997 with the goal to cooperate with the Czech Republic and other countries of Central and Eastern Europe). Based on information from the Foundation, its materials, or interviews with the staff in the foundation the bachelor brings the Foundation Brücke/Most activities closer - the projects that it supports.

Keywords

International relations; culture; cooperation; non-profit institution; Foundation Brücke/Most

OBSAH

Úvod	7
Seznam zkratk	9
1. Česko-německé vztahy po roce 1989	10
1.1 Změny v ČSSR.....	10
1.2 Změny v Německu	11
1.3 Vzájemné česko-německé vztahy	12
2. Kulturní spolupráce České republiky a Německa	16
2.1 Kultura.....	17
2.2 Neziskové organizace.....	18
2.2.1 Etapy vývoje neziskového sektoru po roce 1989	19
2.2.2 Nadace	20
2.3 Přeshraniční spolupráce	24
3. Nadace Brücke/Most.....	27
3.1. O nadaci	27
3.2. Založení.....	27
3.2.1 Prof. Dr. Helmut Köser	28
3.3 Vedení	29
3.4 Sídlo	31
3.5. Projekty	32
3.5.1 Kulturní setkávání	34
3.5.1.1 Dny české a německé kultury v Drážďanech/ Ústí nad Labem.....	35
3.5.2 Společnost & historie	36
3.5.2.1 Podoby vzpomínek	37
3.5.3 Svět dětí & mládeže.....	38
3.5.3.1 Dny česko-německého setkávání.....	39
3.5.4 Pragkontakt.....	39
3.5.4.1 Co je Ti recht?.....	44

3.6. Stipendia.....	45
3.7. Spolupráce s dalšími organizacemi.....	48
3.7.1. Evropská dobrovolná služba.....	49
Závěr	52
Seznam použité literatury	54
Seznam použitých dokumentů	55
Seznam internetových zdrojů	56

Úvod

Vztahy mezi Českou republikou a sousedním Německem se v průběhu let velmi měnily. Pro spolupráci byl důležitým zlomem rok 1997, kdy se obě země dohodly a podepsaly deklaraci, jež vstoupila do dějin jako Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji. Tato deklarace se stala podkladem pro vznik Česko-německého fondu budoucnosti (Deutsch-tschechischer Zukunftsfond), který se snaží podporovat subjekty s projekty, jež mají vést ke stmelení obyvatel těchto dvou zemí. Nejvíce podporovanou projektovou oblastí je kultura, kam můžeme zařadit například hudbu, divadla, tance nebo dokumentární filmy. Jednou z organizací, která realizuje česko-německé projekty, je Nadace Brücke/Most, které se chci věnovat ve své bakalářské práci.

Bakalářská práce bude rozdělena do tří hlavních kapitol, zabývajících se vztahy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo, dále jejich spoluprací, konkrétně v oblasti kultury, která bude ukázána na příkladu Nadace Brücke/Most.

První kapitola nastíní vývoj sousedských vztahů, konkrétně od roku 1989 až po současnost. Zohlední a seznámí čtenáře se dvěma důležitými dokumenty, které v této době vznikly a přispěly ke zlepšení společných vztahů. Jedná se o Smlouvu mezi Spolkovou republikou Německo a Českou a Slovenskou Federativní Republikou o dobrém sousedství a přátelské spolupráci z roku 1992, která se snaží překonat problémy ve vzájemných vztazích a zaměřit se na společnou budoucnost. Druhým dokumentem je již zmiňovaná Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji (1997), ve které si oba státy uvědomují, jaké činy způsobily v minulosti. Nyní se hodlají neobracet se na křivdy minulosti, ale navázat na pozitivní aspekty společné historie, rozvíjet spolupráci v důležitých oblastech pro vytvoření vzájemných vztahů a zabývat se budoucností.

Druhá kapitola se věnuje česko-německé kulturní spolupráci. Tato oblast je založena na Dohodě mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci (1999), nahrazuje předchozí Dohodu mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci ze dne 11. dubna 1978. Klade si za cíl rozšiřovat kulturní vztahy, konkretizuje formy spolupráce, jakých oblastí se týká, či jak se může člověk sám zapojit do projektů, případně jak může zrealizovat svůj vlastní projekt.

Poslední, stěžejní kapitola práce, si klade za cíl seznámit čtenáře s Nadací Brücke/Most. Bakalářská práce přiblíží, co znamená pojem nadace obecně, dále se pak bude věnovat konkrétní nadaci. Čtenář se dozví, kdy a jak Nadace Brücke/Most vznikla, o členech, financování, ale i tom jak tato nadace funguje. Zrekapituluje činnost Nadace, její aktivity a projekty, které běží v České republice a Německu. Nadace se zaměřuje na oblast kultury, ale pozadu nezůstávají ani vzdělávací a osvětové projekty, určené mládeži. Turistickým skupinám také pomáhají při organizování výletu do Prahy, a to prostřednictvím Informační a kontaktní kanceláře Praha. Funguje zde také spolupráce s několika dalšími organizacemi, nejen z České republiky a Německa, ale také z Rakouska či Maďarska.

Při zpracování bakalářské práce jsem vycházela z odborné literatury, která se zabývá česko-německými vztahy (konkrétně od roku 1989 po současnost), dále ze Smlouvy mezi Spolkovou republikou Německo a Českou a Slovenskou Federativní Republikou o dobrém sousedství a přátelské spolupráci, z Česko-německé deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji a Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci. Informace o Nadaci Brücke/Most jsem získala z webových stránek nadace a z materiálů, které mi byly poskytnuty paní Marií Janouškovou, vedoucí pražské kanceláře.

Seznam zkratek

CDU – Christlich Demokratische Union (Křesťanskodemokratická unie)

CSU – Christlich-Soziale Union (Křesťanskosociální unie)

ČR – Česká republika

ČSFR – Československá federativní republika (později zkratka platila i pro Českou a Slovenskou federativní republiku)

ČSSR – Československá socialistická republika

EDS – Evropská dobrovolná služba

ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj

EU – Evropská unie

FDP – Freie Demokratische Partei (Svobodná demokratická strana)

NATO – Severoatlantická aliance

NDR – Německá demokratická republika

OF – Občanské fórum

OSN – Organizace spojených národů

SPD – Sozialdemokratische Partei Deutschlands (Sociálnědemokratická strana Německa)

SRN – Spolková republika Německo

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

ŽP – Životní prostředí

1. Česko-německé vztahy po roce 1989

Rok 1989 byl mezníkem, kdy došlo v Evropě k významným změnám uvnitř jednotlivých států (Polsko, Maďarsko, NDR, ČSSR, Rumunsko a Bulharsko), což se následně projevilo i ve vztazích mezi jednotlivými evropskými státy.

1.1 Změny v ČSSR

V Československu proběhla změna politického režimu nenásilnou sametovou revolucí, která započala z povolené studentské demonstrace 17. listopadu 1989. Toho dne byla na Národní třídě v Praze policií brutálně rozehnána poklidná demonstrace studentů. Poté následovaly demonstrace i v dalších městech republiky. Vzniklo Občanské fórum (OF) pod vedením Václava Havla, které začalo jednat o předání moci.¹ Dne 11. prosince 1989 byla ustanovena vláda „národního porozumění“ v čele s M. Čalfou. V této vládě už komunisté neměli většinu.

„Ukazovalo se, že přechod moci je možno v Československu uskutečnit nenásilnou formou, když se podařilo přimět dosavadního prezidenta G. Husáka k abdikaci. Rozhodnutím parlamentu byla z ústavy odstraněna věta o „vedoucí úloze KSČ“ a 29. prosince 1989 byl novým prezidentem zvolen bývalý disident Václav Havel. Tím se ústavní cestou provedly převratné změny v Československu a otevřela se cesta k dalším i ústavním reformám touto nenásilnou cestou.“²

V březnu 1990 byl název republiky změněn z Československé socialistické republiky na Československou federativní republiku. Následně došlo ke sporu o název státu a od 24. dubna 1990 začal platit nový oficiální název – Česká a Slovenská federativní republika.

Během vývoje došlo k rozhodnutí oddělit obě části státu na Česko a Slovensko. K 1. lednu 1993 došlo k rozdělení Československa a ustavení dvou samostatných států – České republiky a Slovenské republiky. Češi přijali novou ústavu a Václav Havel byl zvolen prezidentem České republiky.

¹ Zimmermann, D. H.: *Dějinné sousedství Čechů a Němců*. Praha: Ústav T. G. Masaryka, 2012, s. 239.

² Ort, A.: *Evropa 20. století*. Praha: Arista, 2000, s. 287-288.

1.2 Změny v Německu

„Byly to právě změny v Maďarsku, které byly pravděpodobně příčinou východoněmecké revoluce. Od května 1989 začalo Maďarsko rozebírat opevněnou hranici s Rakouskem, která byla považována za součást železné opony. V létě 1989 začalo být snazší dostat se z východu na západ přes rakousko-maďarskou hranici.“³

Zánik železné opony a zboření Berlínské zdi (9. listopadu 1989) v Německu započal proces za znovusjednocení Německa. To by znamenalo významné posílení pozice Německa v Evropě jak hospodářské, tak politické. Sjedení Německa mohlo nastat pouze za předpokladu, že bude souhlasit Sovětský svaz. Podpora sjednocení byla ze strany USA, které prosazovaly hlavní principy – princip plné suverenity sjednocenému Německu, princip jednání dvou německých států a čtyř velmocí, tj. formule 2+4, princip členství SRN v NATO při uspokojení sovětských požadavků na bezpečnost v novém uspořádání v Evropě.⁴

Čtyři mocnosti (Francie, SSSR, USA a Velká Británie), které byly podle mezinárodního práva zodpovědné za Německo, dostaly za úkol stanovit vnější rámec vztahů mezi sebou a Německem. Byla ustavena konference 2+4 (formule 2+4).⁵

První setkání ministrů zahraničí států 2+4 proběhlo 5. května 1990 v Bonnu. Byl schválen obsah budoucích jednání, která se měla zabývat otázkou hranic, politicko-bezpečnostními otázkami, problémy Berlína a závěrečným ustanovením a zrušením práv a zodpovědností čtyř mocností.⁶ Další jednání proběhla 22. června 1990 v Berlíně, 17. července 1990 v Paříži, kde se při jednání o německo-polských hranicích účastnilo i Polsko, a poslední jednání bylo 12. září 1990 v Moskvě, kde byla podepsána Smlouva o závěrečném urovnání týkajícím se Německa. Oficiální sjednocení Německa proběhlo 3. října 1990.

³ Fulbrook, M.: *Dějiny moderního Německa: od roku 1918 po současnost*. Praha: Grada, 2010, s. 250.

⁴ Moravcová, D., B. Plechanovová a J. Kreidl. *Evropská politika sjednoceného Německa 1990-1999*. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 2000, s. 13.

⁵ Stümer, M.: *Německo 20. století*. Praha: Svojtka & Co, 2005, s. 137.

⁶ Ehler, T.: *USA a znovusjednocení Německa. Diplomatický proces v letech 1989-1990*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006, s. 89.

K další významné události patří podepsání Deklarace dvaceti dvou států (19. listopadu 1990). „V předvečer setkání nejvyšších evropských státníků došlo v Paříži k podpisu „Deklarace dvaceti dvou států“, v níž účastníci jednání o snížení konvenčních zbraní v Evropě, členové NATO a Varšavské smlouvy, zveřejnili vedle právě sjednané „Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách“ dokument, v němž prohlašovali, že „v nové éře evropských vztahů, která se nyní začíná, se již nepovažují za protivníky, budou vytvářet nové partnerské vztahy a podávají jeden druhému ruku přátelství.“

*Deklarace dvaceti dvou států se přihlašovala k Chartě OSN a k deseti zásadám Závěrečného aktu helsinské konference, jakož i k dalším dokumentům zajišťujícím mír a bezpečnost v Evropě, a propagovala „vzájemné porozumění a důvěru“, neboť vycházela z hlubokého přesvědčení, že evropské národy touží „po úzké spolupráci a vzájemném porozumění“.*⁷

1.3 Vzájemné česko-německé vztahy

Významným mezníkem pro zlepšení bilaterálních vztahů (česko-německých) byl již zmíněný rok 1989.

Do vzájemných česko-německých vztahů neustále zasahovala otázka odsunu sudetských Němců (odsun proběhl na základě Postupimské dohody z 2. srpna 1945, právní a organizační stránku odsunu řešily tzv. Benešovy dekrety).

Krátce před svým zvolením prezidentem, Václav Havel odsoudil vyhnání sudetských Němců, a dne 23. prosince 1989 pronesl v televizi omluvu. „Když se hned napočátku Václav Havel omluvil za vyhnání sudetských Němců, bylo to bohužel mezi šéfy v Sudetoněmeckém domě přijato jako jasné přiznání pouze české viny na tragickém osudu sudetských Němců. Nenásledovala bohužel žádné jasné a veřejné prohlášení o tom, že sudetští Němci nebyli jen oběťmi, ale také spoluviníky rozbití Československa a českého osudu v tzv. protektorátu a během 2. světové války.“⁸

⁷ Ort, A.: *Evropa 20. století*. Praha: ARISTA, 2000, s. 300.

⁸ Erhart, R.: *Zameškání české a sudetoněmecké politiky po převratu v roce 1989*. In: Nadace Bernarda Bolzana: *Češi a Němci cestou dialogu*. Praha: Prago-Media-News, 1996, s. 192.

Vyslovená omluva vyvolala nesouhlas u české veřejnosti. Z německé strany přišla odezva na omluvu až při návštěvě německého prezidenta Richarda von Weizsäckera v Praze, dne 15. března 1990. Ve svém projevu se zabýval bezprávním způsobeným Čechům a Slovákům Němci a vyslovil německou omluvu.⁹ K dalším krokům ke sblížení patřilo založení Společné komise historiků v roce 1990. Komise měla za úkol zkoumat otázky týkající se společných dějin národů obou zemí a v historickém kontextu posoudit především období 2. světové války.

Na základě Smlouvy o přátelství z roku 1973 mezi Spolkovou republikou Německo a ČSSR byla v roce 1992 uzavřena Smlouva mezi Spolkovou republikou Německo a Českou a Slovenskou federativní republikou o dobrém sousedství a přátelství. Smlouva vytvořila základnu pro vztahy mezi oběma zeměmi. Smlouva řeší otázky např. v oblasti:

- utváření vztahů v duchu dobrého sousedství,
- potvrzení státních hranic,
- podpory procesu bezpečnosti a spolupráce v Evropě,
- hospodářské a finanční pomoci,
- ochrany životního prostředí,
- politiky menšin.¹⁰

Smlouva se nezmiňuje o sudetoněmeckých požadavcích. Vztahy obou států i nadále narušovala otázka dosud nevyřešených nároků na odškodnění totálně nasazených českých dělníků a sudetoněmeckých nároků na vrácení majetku. Nakonec došlo k podepsání „Česko-německé deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím vývoji“, tzv. Deklarace usmíření v lednu 1997.¹¹ „Z české strany je proti jejímu znění mnoho oprávněných výhrad, např. proti použití pojmů „vyhnání“, „omluva“. Kladen je důraz na platnost právního řádu každého z obou států, čímž by se

⁹ Seibt, F.: *Německo a Češi. Dějiny jednoho sousedství uprostřed Evropy*. Praha: Academia, 1996, s. 381.

¹⁰ Smlouva mezi Spolkovou republikou Německo a Českou a Slovenskou Federativní Republikou o dobrém sousedství a přátelské spolupráci, č. 521/1992 Sb.

¹¹ Kraft, D. a kol.: *Kde domov můj...- Stopy německo-české vzájemnosti v 19. a 20. století [katalog výstavy]*. Dresden: Brücke/Most-Stiftung, 1999, s. 419.

*měla znemožnit snaha sudetoněmeckého landsmanšaftu o vměšování do vnitřních poměrů v ČR.*¹²

Cílem je podporovat konečné usmíření mezi Němci a Čechy a nasměrovat německo-české vztahy ke společné budoucnosti. „V „Česko-německé deklaraci“ vyjadřují obě vlády svou vůli, dále rozvíjet bilaterální vztahy a v duchu dobrého sousedství a partnerství a přispívat tím k utváření sjednocující se Evropy.“¹³ „... obě strany v textu vyslovily politování nad příkořími minulosti a chtějí v budoucnu spolupracovat. Za zmínku stojí i závazek SRN podporovat přijetí ČR do Evropské unie a NATO.“¹⁴ (Pozn. vstup ČR do NATO (Severoatlantická aliance) – 12. března 1998, vstup ČR do Evropské unie – 1. května 2004).

Dále bylo smluvně ujednáno zřízení česko-německého fondu budoucnosti. Dne 29. prosince 1997 byl založen Česko-německý fond budoucnosti, který slouží k financování společných projektů. Do pracovní oblasti Fondu patří:

- setkávání mládeže,
- péče o staré lidi,
- výstavba a provoz léčebných ústavů,
- péče o stavební památky a hroby a jejich obnova,
- podpora menšin,
- partnerské projekty,
- česko-německé diskuzní fórum,
- společné vědecké a ekologické projekty,

¹² Macháček, P.: *Cesta Čechů a Němců ke dnešku*. Praha: Aventinum, 2002, s. 115.

¹³ Kraft, D. a kol.: *Kde domov můj...- Stopy německo-české vzájemnosti v 19. a 20. století [katalog výstavy]*. Dresden: Brücke/Most-Stiftung, 1999, s. 419-422.

¹⁴ Berounský, J.: *Patnáct let České republiky*. Praha: Radioservis, 2013, s. 113-114.

- jazyková výuka,
- přeshraniční spolupráce.¹⁵

Završením vývoje vztahů byl proslov německého kancléře Gerharda Schrödera v Bonnu, dne 8. března 1999 při příležitosti návštěvy tehdejšího ministerského předsedy ČR Miloše Zemana, kdy veřejně prohlásil, že záležitosti týkající se 2. světové války jsou již uzavřené a nezvratné, a že je potřeba se zaměřit na budoucnost. Tyto majetkové otázky a nároky jsou tedy považovány za uzavřené a vlády obou států nebudou ani v budoucnu klást požadavky.¹⁶

„Významného pokroku dosáhly vzájemné vztahy v procesu historického porozumění, a to zcela v duchu česko-německé deklarace roku z 1997 – na jejím půdorysu došlo i k průlomů v česko-bavorských vztazích při historicky první návštěvě bavorského premiéra v Praze v prosinci 2010.“¹⁷ (Pozn. bavorský premiér – Horst Seehofer.)

¹⁵ Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji, 21. ledna 1997.

¹⁶ Koschmal, W., M. Nekula a J. Rogall. *Češi a Němci. Dějiny-kultura-politika*. Praha: Paseka, 2002, s. 325.

¹⁷ Handl, V.: *Německo v čele Evropy? SRN jako civilní mocnost a hegemon eurozóny*. Praha: Ústav vědeckých vztahů, 2011, s. 330.

2. Kulturní spolupráce České republiky a Německa

Za základ kulturní spolupráce mezi Českou republikou a Německem se považuje Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci, která byla podepsána v Praze, dne 30. září 1999, s platností od 15. června 2001. Tato dohoda nahrazuje dřívější Dohodu mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci z roku 1978.

Obě strany se snaží upevňovat a rozvíjet sousedské vztahy v přátelském duchu, vylepšovat vzájemné kultury svých zemí a rozvíjet kulturní spolupráce ve všech oblastech, a na všech úrovních, čímž by se přispělo k evropské kulturní identitě.

Pro prohloubení znalostí o umění, literatuře a příbuzných oborech, si obě země budou v rámci možností a v souladu s vnitrostátními předpisy pomáhat, především:

- *„při pohostinských vystoupeních umělců a souborů včetně neprofesionálů při pořádání koncertů, divadelních představeních a jiných uměleckých vystoupeních,*
- *při pořádání výstav a organizování přednášek,*
- *při organizování vzájemných návštěv představitelů různých oblastí kulturního života, zvláště literatury, hudby, umění výtvarného a hereckého, za účelem rozvoje spolupráce, výměny zkušeností a účasti na zasedáních a podobných akcích,*
- *při podpoře kontaktů v oblastech nakladatelské činnosti, knihoven, archivů, muzeí a při výměně odborníků a materiálu,*
- *při překladech děl krásné literatury a vědecké a odborné literatury.*¹⁸

¹⁸ Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci, č. 78/2001 Sb. m. s.

Smluvní strany se dohodly na založení a činnosti kulturních zařízení druhé smluvní strany ve vlastní zemi. Takto již působí:

- Goethe Institut v Praze,
- Německá škola v Praze,
- Čítárny v Olomouci, Brně a Praze,
- České centrum v Berlíně,
- České centrum v Drážďanech (Pozn. v roce 2010 bylo centrum v Drážďanech zrušeno, nové české centrum bylo vytvořeno v Düsseldorfu),
- České centrum v Mnichově.¹⁹

2.1 Kultura

Pojem kultura má více významů, navíc si ji každý člověk může pojmout po svém. Zde je několik dostupných definic kultury:

- *„Slovo kultura pochází z latinského slova cultura, což znamená: úprava, péče nebo rolnictví. Podle tohoto významu se za kulturu v původním slova smyslu považuje všechno, co člověk sám stvoří a vytvoří – kultura je tak opakem přírody.“²⁰*
- *„Ve většině západních jazyků kultura obecně znamená civilizaci či také určitou zjemnělost a zdokonalení myšlení, a zvláště pak výsledky takového zdokonalení, jako jsou vzdělanost, umění a literatura.“²¹*
- *„Kultura nebo civilizace v nejširším etnografickém smyslu slova je komplexní celek, který zahrnuje vědění, víru, umění, mravy, obyčeje a všechny další schopnosti a zvyklosti, které si člověk osvojí jako příslušník společnosti.“²²*

¹⁹ Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci, č. 78/2001 Sb. m. s.

²⁰ Goethe Institut. Jádu – Kultura – Goethe Institut [online].[Cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.goethe.de/ins/cz/prj/jug/kul/cs8979521.htm>.

²¹ Hofstede, G. – Hofstede, J.G.: *Kultury a organizace: software lidské mysli: spolupráce mezi kulturami a její důležitost pro přežití*. Praha: Linde, 2007, s. 14.

- „Kulturou v širším smyslu slova je každá lidská aktivita, vytvářející hodnoty. Kultura je nejen to, co vytváříme dnes, ale i to, co jsme převzali z kulturního dědictví.“²³ (Pozn. ze slovenštiny přeložila Veronika Herelová.)
- „Kultura však v sobě skrývá základní dvojznačnost. Na jedné straně jsou všichni lidé stejnou měrou kulturní a v tomto smyslu termín kultura odkazuje k základní podobnosti mezi lidmi. Na druhé straně ale lidé získali různé schopnosti, představy atd., a jsou tedy díky kultuře odlišní. Jinými slovy řečeno, kultura se vztahuje k základním podobnostem i k systematickým odlišnostem mezi lidmi.“²⁴

2.2 Neziskové organizace

Během 90. let 20. století se neziskový, neboli třetí sektor v České republice velmi rozvíjel. Přijetí nového občanského zákoníku přineslo změny i v neziskovém sektoru. V současné době existuje celkem šest druhů neziskových organizací, a to:

- evidované právnické osoby (církevní) – např. Česká katolická charita,
- nadace – např. Nadace Kapka naděje,
- nadační fondy – např. Nadační fond Porozumění,
- obecně prospěšné společnosti – např. Člověk v tísni,
- spolky (původně občanské sdružení) – např. Český červený kříž,
- ústavy.²⁵

²² Eriksen, H.E.: *Sociální a kulturní antropologie. Příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál*. Praha: Portál, 2008, s. 25.

²³ Válek, M.: *O kulture a kultúrnosti s Miroslavom Váľkom*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1987, s. 13.

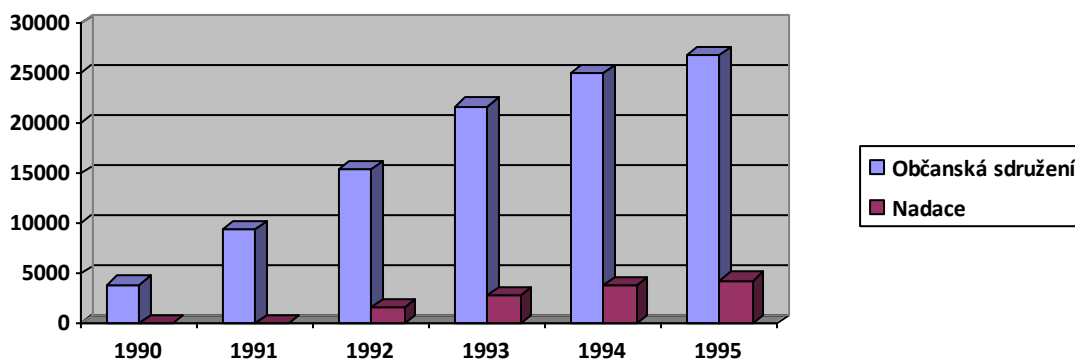
²⁴ Eriksen, H.E.: *Sociální a kulturní antropologie. Příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál*. Praha: Portál, 2008, s. 13.

²⁵ Neziskovky. Co je to neziskový prostor [online]. [Cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.neziskovky.cz/clanky/540/co-to-je-neziskovy-sektor/>.

2.2.1 Etapy vývoje neziskového sektoru po roce 1989

Dnešní neziskový prostor navazuje na bohatou tradici. Spolky a nadace se významně podílely na národní, kulturní a politické emancipaci – například v době národního obrození, v roce 1918 při vzniku ČSR či v době Sametové revoluce v roce 1989. Bohužel v době totalitních režimů byla tato tradice ukončena, vzhledem k tomu, že svobodná iniciativa občanů byla nežádoucí. V době socialismu neziskové organizace téměř neexistovaly. Nadace byly ničeny, jejich majetek byl zabaven, některé organizace začaly být součástí Národní fronty. V roce 1989 nastala velká změna, kdy neziskové organizace začaly vznikat po tisících.

Graf č. 1 – Vývoj neziskových organizací po roce 1989

Zdroj: www.neziskovky.cz

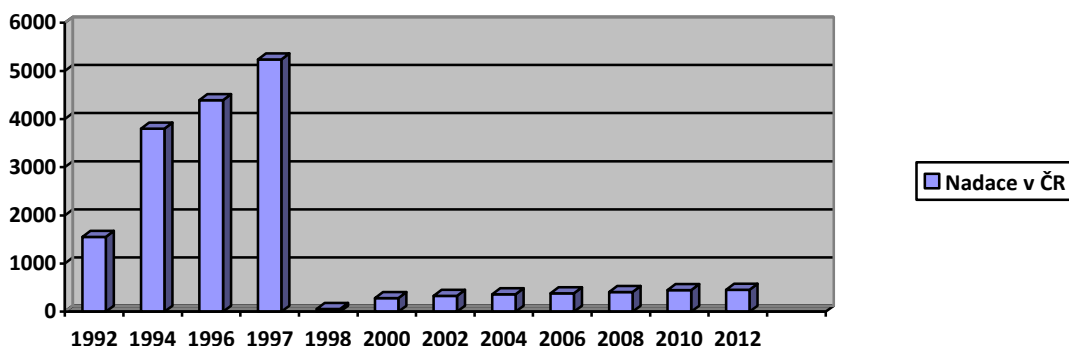
- 1990 – 1992 – V tomto období se objevily nové právní úpravy neziskového sektoru (zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů a právní úprava nadací). Byl založen Nadační investiční fond. 10. června 1992 byla zřízena Rada pro nadace jako poradní orgán vlády (v březnu 1998 byla transformována na Radu vlády pro nestátní organizace). V této době politika státu vytvořila podmínky k bouřlivému rozvoji neziskového sektoru. Rozvoj neziskového sektoru je podporován též od zahraničních dárců.
- 1993 – 1996 – Stát vytvářel svůj vztah k neziskovému sektoru nedůvěřivě a s rezervami (nedostatek vůle rozdělit Nadační investiční fond, rozvahy nad novým zákonem o nadacích). V tehdejší době vytvářela vliv na neziskový sektor debata dvou vůdčích osobností, Václava Havla a Václava Klause, o podstatě tzv. občanské společnosti.

- 1997 – 2001 – Vztah mezi státem a neziskovým sektorem se stal intenzivnějším a přesnějším. Vydáním nového zákona o nadacích se jejich počet velmi zredukoval. Činnost Rady vlády pro neziskové organizace byla obnovena a první finanční prostředky z Nadačního investičního fondu byly rozděleny.
- 2002 – dnes – Reforma veřejné správy znamenala vznik krajů, které ovlivňovaly situaci nestátních neziskových organizací v jednotlivých regionech. Vstup České republiky do Evropské unie přinesl novou možnost – navazovat partnerství a využívat fondy Evropské unie, což přineslo také změnu v mnoha nestátních neziskových organizacích, část z nich velmi upevnila svůj význam, ale jiné čekalo oslabení či dokonce zánik.²⁶

2.2.2 Nadace

Nadace je velmi starý právní útvar, první zmínka o nadacích pochází již ze starého Říma. V moderní společnosti přesto tento právní útvar dokázal z českého prostředí na téměř čtyři desetiletí zmizet. Objevil se až po změně společenských poměrů po roce 1989.²⁷

Graf č. 2 – Vývoj nadací v ČR

Zdroj: www.neziskovky.cz.

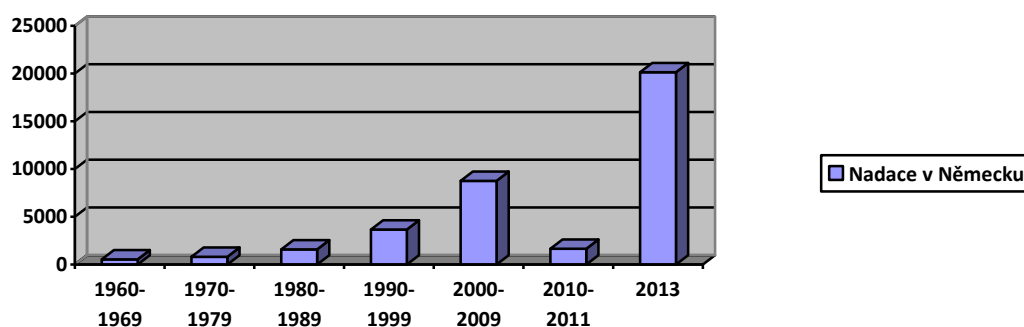
Z grafu je vidět znatelný pokles počtu nadací v roce 1998 (v roce 1997 počet nadací činil 5 238, po novém zákoně jich zůstalo pouhých 55). Tento pokles byl

²⁶ Vláda ČR. Zpráva o neziskovém sektoru v České republice [online]. [Cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/zprava-o-neziskovem-sektoru-v-ceske-republice-24170/>.

²⁷ Dvořák, T.: *Nadace a nadační fondy: text zákona s poznámkami*. 2., doplněné a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 5.

způsoben přijetím zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, který vstoupil v platnost v lednu 1998. Zákon přinesl nové, pro mnoho nadací nesplnitelné podmínky pro jejich činnosti, proto se velká část nadací změnila na občanské sdružení či na obecně prospěšné společnosti.

Graf č. 3 – Vývoj nadací v Německu

Zdroj: www.stiftungen.org.

„Nadace nebo nadační fond jsou účelová sdružení majetku zřízená a vzniklá podle tohoto zákona pro dosahování obecně prospěšných cílů. Obecně prospěšným cílem je zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu.“²⁸

Rozdíl mezi nadací a nadačním fondem se týká časového vymezení pro vykonání účelu. Nadační fond má na rozdíl od nadace za cíl pouze dočasný účel, u nadace je trvalý. Účel není konkrétně vymezen, proto existuje široká škála podporovaných oblastí – kulturní, sportovní, vědecké, památkové, atd.²⁹

U mezinárodní spolupráce fungují nadace jako velmi důležité zdroje financování. Nadace slouží veřejným účelům a spravují zvláštní majetky, z kterých je pak možné financovat nekomerční projekty. Každá nadace je určena pro určitý nadační účel, týkající se oblasti podpory – např. podpora kulturních projektů. Existují dva typy nadací – operativní a grantový. Pouze grantová nadace poskytuje finanční podporu externím projektům, naopak operativní nadace si připravuje a realizuje pouze vlastní projekty.

²⁸ Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech.

²⁹ Dvořák, T.: *Nadace a nadační fondy: text zákona s poznámkami*. 2., doplněné a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 17.

Tabulka č. 3 - Přehled důležitých nadací pro česko-německou spolupráci

Název	Zaměření
Brochierova nadace dětských fondů	nadace se věnuje osiřelým, chudým, nemocným, postiženým a násilím poznamenaným dětem
Hanns Seidel Stiftung	nadace je blízká CSU (Christlich-Soziale Union-Křesťanskosociální unie) v České republice se angažuje v oblasti správní podpory a tvorby institucí
Heinrich Böll Stiftung	nadace je blízká politické straně Die Grünen (Zelení) angažuje se v oblasti demokracie pohlaví, migrace, ekologie a rozvoje demokracie
Friedrich Ebert Stiftung	nadace je blízká SPD (Sozialdemokratische Partei Deutschlands – Sociálnědemokratická strana Německa) těžištěm práce je evropská integrace, spolupráce odborů, česko-německé vztahy, občanská společnost a profesionalizace politiky
Friedrich Naumann Stiftung	nadace je blízká FDP (Freie Demokratische Partei – Svobodná demokratická strana) těžiště práce představuje politický dialog a vzdělávání
Konrad Adenauer Stiftung	nadace je blízká CDU (Christlich Demokratische Union – Křesťanskodemokratická unie) v České republice podporuje společensko-politický dialog, evropskou integraci a regionální rozvoj
Körberova nadace	podpora multikulturního dialogu, výzkumných projektů a mladých umělců
Kulturní nadace Allianz	podpora mládeže v umělecké a kulturní oblasti
Kulturstiftung des Bundes	nadace si klade za cíl prohlubovat dialog v oblastech kultury a vědy mezi Východem a Západem
Mezinárodní visehradský fond	podpora regionálních projektů v oblasti kultury, vědy, vzdělání a výměny mládeže

Nadace Andrey von Braun	podpora přeshraniční spolupráce v oblasti odborných a vědných oborů
Nadace Brücke/Most	podpora mezinárodního porozumění (převážně v kulturní oblasti) mezi Čechy a Němci
Nadace Divoké husy	cílem je seznamovat občany s prací spolků a organizací, podporovat akce a pobízet k větší angažovanosti
Nadace Euronisa	podpora sociálních, kulturních a pedagogických projektů v euroregionu, pomoc starým, nemocným a postiženým lidem, podpora preventivních programů
Nadace Herberta Quandt	věnuje se vědě, vzdělání a umění, podporuje občanskou angažovanost, která má posílit vlastní iniciativu a zodpovědnou solidaritu v naší společnosti
Nadace Olgy Havlové	podpora projektů převážně v sociálním, zdravotnickém a vzdělávacím sektoru
Nadace Ottý Bennera	podpůrné zařízení průmyslového odboru Metall, věnuje se rozvoji demokratických pracovních vztahů ve státech střední a východní Evropy
Nadace paměť, zodpovědnost a budoucnost	podpora projektů, sloužících k porozumění mezi národy, zájmům obětí Národního socialismu, výměně mládeže a spolupráci v humanitární oblasti
Nadace Partnerství	věnuje se ochraně přírody a životního prostředí
Nadace Roberta Bosche	podpora porozumění mezi národy ve střední a východní Evropě
Nadace rozvoje zdraví	podporuje projekty, které u občanů vyvolají povědomí o zdraví
Nadace Sparkasse	podpora větších projektů, spadajících do oblasti kultury, sociální problematiky, sportu či životního prostředí
Nadace Terezy Maxové	nadace se věnuje znevýhodněným dětem
Nadace životního prostředí Allianz	podpora inovačních projektů, sloužících k trvalému užití a zprostředkování dobového chápání ŽP

Nadační fond Johanna Balthasara Neumanna	posláním je uchovat kulturní památky na Chebsku a rozvíjet dobré sousedské vztahy s Německem, prostřednictvím přeshraničních projektů v oblasti kultury
Německé kulturní fórum střední a východní Evropy	slouží ke kulturní výměně se zeměmi ve střední a východní Evropě, snaží se navazovat kontakty v oblastech, které byly dříve osídlené Němci
Purkyňova nadace	angažuje se v zachování kulturních, uměleckých a církevních pomníků a přírody
Sudetoněmecká nadace	podpora kulturní práce Sudetoněmecké národní skupiny nejen ve vnitrozemí, ale i v zahraničí
Veřejně prospěšná nadace Hertie	věnuje se podpůrným a operativním projektům s těžištěm v neurologii, evropské integraci a výchově k demokracii

Zdroj: Kraft, D. – Prell, G.: Průvodce k získání grantu. Malá násobilka česko-německého managementu projektů

2.3 Přeshraniční spolupráce

V devadesátých letech byly vytvořeny bilaterální a trilaterální euroregiony, které měly sloužit k hospodářskému a sociálnímu rozvoji v pohraničí. Jako první euroregion byl v roce 1991 založen trilaterální region Neisse-Nisa-Nysa, který spojuje Německo, Polsko a Českou republiku. V České republice se nachází celkem 13 euroregionů, 5 z nich se nachází v česko-německém pohraničí.

- Euroregion Neisse-Nisa-Nysa – 1991, ČR, Německo, Polsko,
- Euroregion Elbe/Labe – 1992,
- Euroregion Erzgebirge-Krušnohoří – 1992,
- Euroregio Egrensis – 1992,

- Euroregio Bayerischer Wald-Šumava-Mühlviertel – 1994, ČR, Německo, Rakousko.³⁰

Přeshraniční spolupráce se často koná formou projektů, kdy se obě země na přípravě projektů podílí. Pro realizovatelnost projektu jsou důležité tři body:

- myšlenka,
- zpracování záměru,
- financování.

Důležité je stanovit si koncept, který pak může být použit při žádosti o grant. Koncept by měl obsahovat následující informace:

- jméno projektu,
- osobu zodpovědnou za projekt,
- nositele projektu – musí to být právnická osoba,
- partnera projektu – u přeshraniční spolupráce by z každé země měl být alespoň jeden partner,
- informace, v čem je předkládaný projekt důležitý a o co v něm jde,
- stanovení cíle projektu, čeho se má dosáhnout,
- cílovou skupinu – pro koho je projekt určen, kdo se ho může zúčastnit,
- metodiku realizace projektu – jak se bude postupovat, jak se dosáhne cíle, jak se zkontroluje úspěšnost,
- jak bude práce spojena s médii a veřejností,
- finanční plán – předpokládané náklady.³¹

³⁰ Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze. *Přeshraniční spolupráce mezi SRN a ČR v euroregionech* [online]. [Cit. 2014-04-12]. Dostupné z: http://www.prag.diplo.de/Vertretung/prag/cs/03/Grenzueberschreitende__regionale__Zusammenarbeit/sei-te__zusammenarbeit__euroregionen__cz.html.

³¹ Kraft, D. – Prell, G.: Průvodce k získání grantu. Malá násobilka česko-německého managementu projektů [s.6-9]. IDOR © 2004.

Evropská unie prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) podporuje spolupráci v příhraničních oblastech České republiky a Německa. Spolupráce by měla posilovat hospodářskou, sociální a územní soudržnost v sousedících příhraničních regionech. Konkrétně se jedná o program Cíl 3/Ziel 3 – Program na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko a Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko. Program Cíl 3/Ziel 3 je vždy na určité funkční období, nyní probíhá dotační období 2014-2020. Pro podporu projektu jsou důležité následující kritéria:

- kooperace – minimálně jeden český a jeden německý partner,
- zodpovědnost – jeden partner přebírá za realizaci projektu hlavní zodpovědnost (Lead partner),
- společná kritéria (alespoň 2 musí být splněna) – společná příprava, společná realizace, společný personál a společné financování.³²

Dotační území se v České republice vztahuje pouze na příhraniční oblasti – v programu, spolupracujícím se Saskem, se jedná o Karlovarský, Ústecký a Liberecký kraj. U spolupráce s Bavorskem jde o Karlovarský, Plzeňský a Jihočeský kraj. Hlavní předměty podpory jsou definovány na úrovni tzv. prioritních os, které se dále člení na oblasti podpory. Kulturní spolupráce spadá pod prioritní osu 1, oblast podpory 2 – Kooperativní opatření v oblasti lidských zdrojů, sociokulturního rozvoje a partnerské spolupráce.

³² Cíl 3/ Ziel 3. Program – základní informace [online]. [Cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.ziel3-cil3.eu/cs/programm/index.jsp>.

3. Nadace Brücke/Most

V České republice působí mnoho organizací, které se věnují česko-německým vztahům. Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala, jak už bylo zmíněno, německou nadaci, a to Nadaci Brücke/Most, která se zaměřuje především na spolupráci mezi Českou republikou a Německem v oblasti kultury. Nadace se řídí následujícím mottem: "Stavíme mosty... Stavte s námi!" (v orig. znění: Wir bauen Brücken... Bauen Sie mit!).

3.1. O nadaci

Nadace Brücke/Most vznikla v Německu roku 1997 jako soukromá instituce, která si klade za cíl podporovat a rozvíjet spolupráci s Českou republikou a s dalšími státy ve střední a východní Evropě. Nadace se věnuje čtyřem pracovním oblastem, z nichž každá má své vlastní projektové cíle. Konkrétně jde o tyto oblasti:

- Kulturní setkávání,
- Společnost & historie,
- Svět dětí & mládeže,
- Pragkontakt.³³

O každé z uvedených oblastí bude samostatná kapitola, kde se čtenář seznámí s činnostmi a projekty, spadajícími do jednotlivých pracovních oblastí.

„Nadace Brücke/Most je operativní, což znamená, že připravuje a realizuje vlastní projekty, ale neposkytuje finanční podporu externím projektům.“³⁴ Nadace je nezávislá a nadstranická organizace, která nabízí své akce všem bez rozdílu.

3.2. Založení

Smlouva o založení Nadace Brücke/Most byla podepsána 4. srpna 1997. Tuto zakládací listinu podepsal Prof. Dr. Helmut Köser společně se svojí matkou, paní Getrud Köser. Důvody, které vedly pana Kösera k založení Nadace, jsou vysvětleny v jeho článku, který jsem převzala z oficiálních stránek Nadace.

³³ Nadace Brücke/Most. O nadaci [online]. [Cit. 2014-01-22]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/alles-ueber-die-stiftung/index.htm>.

³⁴ Nadace Brücke/Most. O nadaci [online]. [Cit. 2014-01-22]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/alles-ueber-die-stiftung/index.htm>.

„Prof. Dr. Helmut Köser: Proč jsem založil Nadaci Brücke/Most

Most, který spojuje

Lidé se mě často ptají, proč jsem založil Nadaci Brücke/Most. Každý v životě prožije klíčové momenty, které trvale ovlivní jeho myšlení a činy. Pro mne jako politika to byla porážka Pražského jara v roce 1968 a revoluční změny ve střední a východní Evropě v roce 1989. S Čechami a s Českou republikou mě již odjakživa spojovala literatura a hudba a také zájem o složité historické vztahy mezi Německem a Československem. V mém rodném městě Oldenburgu existoval v době, kdy jsem chodil do školy, spolek pro mezinárodní setkávání mládeže, který se nazýval »Most«. Tato instituce přispívala v poválečné době k porozumění mezi národy. Také má matka Gertrud, která je spoluzakladatelkou Nadace, mě intenzivně ovlivnila, angažovala se po mnohá léta pro křesťansko-židovské porozumění. Nebylo tedy náhodou, že mě po převratu v roce 1990 okolnosti zavedly do Terezína.

Myšlenka mostu se zrodila zcela spontánně v roce 1990. U města Hof je údolí překlenuto mostem, který byl v té době ještě zničen. Muselo se sjet do údolí a přitom se zrak vždy upíral nahoru k mostu. Zde jsem dostal nápad jeden most postavit. Most porozumění, bez výhrad, podmínek a vzájemného obviňování, nicméně s vědomím často bolestné společné minulosti. Založení Nadace v roce 1997 se časově téměř kryje s podepsáním Česko-německé deklarace, nazývané také »Deklarace usmíření«. Text této deklarace je uložen spolu se zakládací listinou Nadace ve špičce věže Vily Brücke. Sídlo Nadace se stalo častým a oblíbeným místem setkávání.

Helmut Köser (2010)“³⁵

3.2.1 Prof. Dr. Helmut Köser

Helmut Köser se narodil v roce 1940 v Oldenburgu (Dolní Sasko). Během let 1961-1967 studoval politiku, sociologii, historii a germanistiku v Saarbrückenu a Freiburgu. Od roku 1970 se účastnil Semináře pro vědeckou politiku na Univerzitě Freiburg, nejprve po dobu tří let jako vědecký asistent, poté do roku 1990 jako člen akademické rady. V roce 1990 založil a vedl Institut pro komunální plánování a rozvoj (IfK). Rok 1997, který byl vzhledem k podepsané Česko-německé deklaraci

³⁵ Nadace Brücke/Most. Založení nadace [online]. [Cit. 2014-01-25]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/alles-ueber-die-stiftung/stifter.htm>.

o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji z tohoto hlediska velmi důležitý, ho dovedl k myšlence založit Nadaci Brücke/Most pro podporu česko-německého porozumění a spolupráce. O čtyři roky později založil stipendijní program Nadace Brücke/Most, který je dodnes plně využíván.³⁶ Dne 14. července 2007, u příležitosti 10. výročí založení Nadace Brücke/Most, byl pan Köser vyznamenán Spolkovým křížem za zásluhy na stuze Řádu za zásluhy Spolkové republiky Německo, který obdržel od ministerského předsedy Svobodného státu Sasko, Prof. Dr. George Milbradta.³⁷ V roce 2012 dostal čestnou medaili od bývalého českého ministra školství, mládeže a tělovýchovy, prof. PhDr. Petra Fialy, Ph.D., za přínos ve vývoji česko-německých vztahů v oblasti vzdělávání.³⁸

3.3 Vedení

Vedení nadace je složeno ze dvou grémií, konkrétně z představenstva a kuratoria. Představenstvo složené z 3 až 5 členů, se prezentuje jako zákonný zástupce nadace, který má za úkol nadaci vést podle uvedených stanov.

Členové představenstva:

- Prof. Dr. Helmut Köser – zakladatel nadace,
- Peter Baumann, M.A. – jednatel,
- Dr. Stephan Nobbe – bývalý ředitel Goethe Institutu v Praze,
- Dr. Paul Selbherr – advokát.³⁹

Kuratorium je složeno z více členů, minimální počet je sedm, maximální osmnáct členů. Kuratorium působí jako kontrolní a poradní orgán, který dohlíží na práci představenstva. Na rozdíl od představenstva, složení kuratoria sestává jak ze zástupců

³⁶ Nadace Brücke/Most. Založení nadace [online]. [Cit. 2014-01-25]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/alles-ueber-die-stiftung/stifter.htm>.

³⁷ Euregio Egrensis. Aktuality Euregio Egrensis [online]. [Cit. 2014-01-30]. Dostupné z: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:3kKaQCDZWIUJ:www.euregioegrensis.org/prilohy/akt_3_2007.doc+&cd=4&hl=cs&ct=clnk&gl=cz.

³⁸ Nadace Brücke/Most. Würdigungen [online]. [Cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.bmst.eu/alles-ueber-die-stiftung/stifter/wuerdigungen.htm>.

³⁹ Nadace Brücke/Most. Grémia [online]. [Cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/alles-ueber-die-stiftung/organe.htm>.

z Německa, tak i z České republiky. V současné době prezentuje kuratorium 15 členů z různých pracovních oborů.

Členové kuratoria:

- Prof. Dr. Otto Luchterhandt – předseda, vykonavatel závěti zřizovatelů Nadace,
- Jana Šebková – zástupkyně předsedy, bývalá generální konzulka České republiky v Drážďanech,
- PhDr. František Černý – bývalý velvyslanec České republiky v Berlíně,
- PhDr. Marcel Chládek, MBA – ministr školství, mládeže a tělovýchovy České republiky,
- Dr. Berthold Franke – ředitel Goethe Institutu v Praze,
- PhDr. Jindřich Fryč – náměstek ministra pro vzdělávání,
- JUDr. Michal Illner – vědecký pracovník v Sociologickém ústavu Akademie věd České republiky,
- JUDr. Rudolf Jindrák – velvyslanec České republiky republiky v Berlíně,
- Daniel Kraft – vedoucí oddělení komunikace při Spolkové centrále pro politické vzdělávání,
- Josef Kränzle – podnikatel,
- Detlef Lingemann – velvyslanec Spolkové republiky Německo v Praze,
- Prof. Dr. jur. habil. Dr. rer. pol. habil., Sabine Irene Freifrau von Schorlemer – ministryně vědy a umění Svobodného státu Sasko,
- Prof. Jan Sokol, Ph.D., CSc. – filozof, vysokoškolský pedagog a publicista,

- Prof. Dr. Ludger Udolph – Ústav slavistiky, Technická univerzita Drážďany,
- Dr. Tobias Weger – Spolkový ústav pro kulturu a dějiny Němců ve východní Evropě, Oldenburg.⁴⁰

V Nadaci dále působí tým pracovníků, kteří se podílejí na provozu. Jedná se o tým Centra Brücke/Most a tým Pragkontaktu.

3.4 Sídlo

Hlavní sídlo Nadace se nachází v Drážďanech. Podle finančního úřadu Dresden Süd je to obecně prospěšná organizace, v rejstříku nadací Zemské správy ji najdeme jako nadaci občanského práva (AZ 21-0563 Stiftung „Die Brücke/Most“).

Provozuje pobočku v České republice, konkrétně v ulici Na Poříčí 12 v Praze 1. Tato pobočka má na starosti zejména projekt Pragkontakt. Sekretariát má své sídlo v obci Vörstetten (nedaleko Freiburgu), která se nachází ve spolkové zemi Bádensko-Württembersko.

Dne 24. 11. 1997 byl založen Brücke-Institut gGmbH (Institut Brücke, veřejně prospěšná společnost s ručením omezeným), který má za úkol realizovat operativní cíle Nadace. Institut má charakter obecně prospěšné organizace.⁴¹

Neopomenutelnou součástí je vzdělávací a setkávací středisko Centrum Brücke/Most, které se nachází v Drážďanech, ve vilové čtvrti Blasewitz. Je zde možné vést diskuze, věnovat se hudbě či vytvářet něco nového. Centrum, které se skládá ze čtyř budov (Vila Brücke, Dům pro hosty „Elbe/Labe“, středisko pro semináře „Uferhaus“ a zahradní domek „Gärtnerhaus“) si lze také pronajmout.⁴²

⁴⁰ Nadace Brücke/Most. Grémia [online]. [Cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/alles-ueber-die-stiftung/organe.htm>.

⁴¹ Nadace Brücke/Most. O nadaci [online]. [Cit. 2014-01-22]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/alles-ueber-die-stiftung/index.htm>.

⁴² Nadace Brücke/Most. Centrum Brücke/Most [online]. [Cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/tagen-uebernachten/index.htm>.

3.5. Projekty

Podle informací, které zveřejnil Fond budoucnosti ve své brožuře ke svému 15. výročí, je zřejmé, že Nadace Brücke/Most patří mezi organizace s největším počtem projektů zabývajících se společnou česko-německou kulturou a dějinami, které jsou financované tímto fondem (společně s Ackermann-Gemeinde e.V. a Fränkisches Bildungswerk für Friedensarbeit e.V.).⁴³ Pro snadnější orientaci v projektech jsou zde dvě tabulky, z nichž jedna znázorňuje právě probíhající projekty (obsahuje název projektu a pracovní oblast, do které spadá), druhá zobrazuje projekty již ukončené (obsahuje název a typ projektu). Vzhledem k počtu projektů jsem si z každé pracovní skupiny (Společnost & historie, Svět dětí & mládeže a Pragkontakt) zvolila jeden projekt.

Tabulka č. 1 - Aktuální projekty

NÁZEV PROJEKTU	PRACOVNÍ OBLAST
Co je Ti recht?	Pragkontakt
Dialog – Mailingová stránka	Svět dětí & mládeže
Dny česko-německého setkávání	Svět dětí & mládeže
Festival: Dny české a německé kultury v Drážďanech, Ústí nad Labem a Euroregionu Labe/Elbe	Kulturní setkávání
Festival: Dny české kultury ve Freiburgu	Kulturní setkávání
FotoMania – německo-polský foto seminář	Společnost & historie
Já chci taky! Prozkoumejme Drážďany	Společnost & historie
Jsi to, co jíš. Udržitelné stravování v praxi	Svět dětí & mládeže

⁴³ Česko-německý fond budoucnosti. 15 let Česko-německého fondu budoucnosti. [s. 10]. Česko-německý fond budoucnosti, © 2013.

Komorní koncerty	Kulturní setkávání
Mezinárodní fotbalový turnaj porozumění	Kulturní setkávání
Mezinárodní setkání mládeže „Do galerie nebo do popelnice? – Trvalá udržitelnost kreativně“	Svět dětí & mládeže
Mezinárodní setkání mládeže „Jenom papír...?“	Svět dětí & mládeže
„Mysli globálně“ Německo-polské setkání mládeže	Svět dětí & mládeže
Nepohodlná místa – Památníky a pamětní místa	Společnost & historie
Podoby vzpomínek	Společnost & historie
Stipendijní program	Kulturní setkávání
Trick or treat – česko-německý workshop animovaného filmu	Svět dětí & mládeže
Umělecká cena německo-českého porozumění	Společnost & historie

Zdroj: <http://bruecke-most-stiftung.de/cz/index.php>.

Tabulka č. 2 - Ukončené projekty

NÁZEV PROJEKTU	TYP PROJEKTU
Alarm! Práva dětí	Workshop pro Česko-saské setkání mládeže
Blízký, vzdálený domov	Výstava
Dějiny spojují	Seminář
Dialog pamětníků	Seminář

Globální generace – S námi za spravedlivější svět!	Workshop
Jazyková akademie	Letní škola
Kde domov můj...	Výstava
KIK – Kultura – Identita – Komunikace	Seminář
Konfrontace – Pedagogika proti pravicovému extremismu	Workshop
Německo-portál	Informační síť
Rasismus a anticiganismus	Seminář
Široko daleko stejně? Evropa '89	Výstava
V zajetí Státní bezpečnosti	Seminář

Zdroj: <http://bruecke-most-stiftung.de/cz/index.php>.

3.5.1 Kulturní setkávání

„Česko-německé vztahy nepředstavovaly pouhé „přežívání“ vedle sebe, často se jednalo o velmi těsné soužití. I přes mnohá napětí vždy v dějinách existovaly oblasti, ve kterých se spolupráce rozvíjela i nad rámec jazykových a národních hranic.“⁴⁴

Mezi tyto oblasti patřila právě spolupráce v kulturní a umělecké činnosti. Důležitou roli prostředníka zde hráli Židé. Bohužel přišlo období, které přineslo téměř úplné vyhlazení Židů a válku, což přerušilo veškerou tradiční spolupráci.

Nadace Brücke/Most chce opět na tuto tradici navázat, konkrétně na aktivní spolupráci v kultuře a v navazování nových kontaktů. Nadace podporuje setkávání a výměny umělců s kulturními institucemi, a to rovnou ve třech úrovních – hudební, literární a umělecké. Nadace podporuje umělce i pomocí stipendijního programu, kterému také bude věnována jedna kapitola.

⁴⁴ Nadace Brücke/Most. Kulturní setkávání [online]. [Cit. 2014-02-06]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/kulturbegegnung/index.htm>.

Mezi projekty spadající do oblasti Kulturní setkávání můžeme zařadit následující:

- Festival: Dny české a německé kultury v Drážďanech/Ústí nad Labem,
- Festival: Dny české kultury ve Freiburgu v Breisgau,
- Stipendijní program (kap. 3.6.),
- Komorní koncerty,
- Umělecká cena česko-německého porozumění,
- Fotbalový turnaj Řehlovice-Cup.⁴⁵

3.5.1.1 Dny české a německé kultury v Drážďanech/ Ústí nad Labem

V současné době nenajdeme větší přehlídku české kultury, než jakou nabízí festival s názvem Dny české a německé kultury v Drážďanech, Ústí nad Labem a Euroregionu Elbe/Labe. Letos proběhne již šestnáctý ročník této velkolepé akce, která pravidelně bývá na přelomu října a listopadu a trvá přes dva týdny. Návštěvníci mají možnost zúčastnit se skoro stovky akcí. Často se konají na nových, jiných místech, než je zvykem, či dokonce v jiných městech. Jádrem akcí tvoří Drážďany. Od roku 2006 se akce konají také na území České republiky, a to v Ústí nad Labem a jeho okolí. Festival organizuje Nadace Brücke/Most ve spolupráci s Generálním konzulátem České republiky v Drážďanech (do svého uzavření v roce 2010 patřilo k hlavním pořadatelům festivalu také České centrum Drážďany), se saským Zemským hlavním městem Drážďany a vědeckou a kulturně-vzdělávací společností Collegium Bohemicum. Mezi další české partnery můžeme jmenovat Kulturní centrum Řehlovice a Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci, díky nim se tak zvýšil počet akcí, které jsou pořádány na české straně.

Rok 2013 pro festival znamenal 15. výročí od jeho založení. Na jeho počest zde byly prezentovány nejdůležitější, neúspěšnější a nejzajímavější projekty, které do té doby vznikly. Zároveň byl podpořen vznik nových partnerství a spolupráce. V programu jsme mohli nalézt česko-německé projekty, převážně v příhraniční oblasti, proto také akce, které zde proběhly, umožnily setkání občanů z obou sousedských zemí.

⁴⁵ Nadace Brücke/Most. Kulturní setkávání [online]. [Cit. 2014-02-06]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/kulturbegegnung/index.htm>.

Hlavní téma bylo zaměřeno na Liberecký kraj a jeho kulturní život. Program obsahoval více než 80 akcí, od hudby, divadla až po výstavy a diskuze. Celkem se festivalu zúčastnilo více než 12.000 návštěvníků.

Letošní Dny české a německé kultury budou probíhat od 23. 10. do 9. 11. 2014, a to za podpory Kulturní nadace Svobodného státu Sasko. I pro letošní rok bude připravena pestrá a rozmanitá nabídka akcí, ze které si určitě každý vybere. Program bude zahrnovat koncerty vážné hudby, jazzu, rocku i popu, literární a divadelní akce, nové filmy – krátké i celovečerní, výstavy a diskuzní pořady. V současné době se na programu usilovně pracuje a v nejbližší době budou jednotlivé akce představovány. Pro letošní rok je téma věnováno kulturní prezentaci Jihomoravského kraje a jeho hlavního města Brna.⁴⁶

3.5.2 Společnost & historie

Pracovní oblast Společnost & historie se zaměřuje na témata týkající se procesů proměn (ve) společnosti a vlastního vlivu na utváření společnosti. Věnují se hlavně tématům, kde dosud přetrvávají historická tabu, či kde hrozí problém s vyčleňováním určitého typu osob ze společnosti. Nadace se snaží ukázat jakýsi pohled přes hranice a vytvořit nabídky s novými příležitostmi, skrz které bude možné se aktivně podílet na dění ve společnosti s ohledem na globální souvislosti.

Práce v této oblasti je orientována dvěma směry, z nichž oba mají společné téma. První směr se vrací do minulosti, kde se zaměřuje na historická témata, která jsou sousedsky spjatá – ať v dobrém či zlém, jejich důsledky jsou znatelné i dnes. Druhý směr je naopak orientován do současnosti. Věnuje se aktuálním politickým otázkám, u kterých chce zaujmout stanoviska.

Aktuálně zpracovávané tematické oblasti:

- Nacionální socialismus a jeho důsledky,
- nepřátelství vůči určitým skupinám lidí,
- metody politicko-historického vzdělávání,

⁴⁶ Dny české a německé kultury. Aktuálně [2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.tschechische-kulturtag.de/cz/?id=289>.

- orální historie a práce s pamětníky,
- totalitní společnosti.

Tematické oblasti se objevují v následujících projektech:

- FotoMania,
- Já chci taky! Prozkoumejme Drážďany,
- Nepohodlná místa – Památníky a pamětní místa,
- Podoby vzpomínek.⁴⁷

3.5.2.1 Podoby vzpomínek

Projekt Podoby vzpomínek se snaží pomocí přednášek pamětníků připomínat historické události, které se udály v Německu, v České republice i v dalších evropských zemích. Setkávání jsou určena široké veřejnosti a konají se v drážďanské pobočce. Každý rok je zaměřen na jednu zemi, ležící ve střední či východní Evropě. Pro loňský rok (2013) – byla vybrána Česká republika. Letos je na řadě Polsko a na příští rok je určeno Slovensko. Pro letošní rok je naplánováno zatím sedm následujících akcí:

- Opuštěná místa ve Slezsku – přednáška s projekcí,
- Polonizace krajiny – Dolní Slezsko po roce 1945 – přednáška s projekcí a rozhovorem s panem Dr. Mateuszem Hartwiche (kulturolog),
- Papusza – Neobvyklý příběh,
- Romové v dnešním Polsku,
- Polský divoký západ,
- Polská Love Serenade,
- Výstava u plotu.⁴⁸

⁴⁷ Nadace Brücke/Most. Společnost & historie [online]. [Cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/gesellschaft-geschichte/index.htm>.

⁴⁸ Nadace Brücke/Most. Podoby vzpomínek [online]. [Cit. 2014-04-03]. Dostupné z: http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/projekte/laufende_projekte/gesichter-der-erinnerung.htm.

3.5.3 Svět dětí & mládeže

Pracovní oblast Svět dětí & mládeže nabízí širokou nabídku vzdělávacích možností pro děti a mládež z Německa, České republiky a dalších zemí ve střední a východní Evropě. Je zde vytvořen prostor pro společné setkávání, spolupráci, ale i učení a kreativitu. Nadace pořádá vzdělávací akce nejen pro děti a mládež, ale angažuje se také v akcích, konferencích a seminářích pro pedagogy. Pomáhá navazovat partnerství mezi školami v České republice a Německu, organizuje multilaterální setkávání mládeže a další akce.

Mezi nabízená témata patří:

- Individuální nabídky sestavené podle konkrétních představ,
- Kontaktní semináře pro vznik přeshraničních partnerství napříč školami,
- Mezinárodní setkávání mládeže,
- Politicko-historické semináře,
- Semináře týkající se různých interkulturních témat – vhodné pro multiplikátory vzdělávání.

Současné projekty, probíhající v této pracovní oblasti:

- Dialog – Mailingová stránka,
- Dny česko-německého setkávání,
- Jsi to, co jíš. Udržitelné stravování v praxi,
- Mezinárodní setkání mládeže „Do galerie nebo do popelnice? – Trvalá udržitelnost kreativně“,
- Mezinárodní setkání mládeže „Jenom papír...?“,
- „Mysli globálně!“ Německo-polské setkání mládeže,
- Trick or treat – česko-německý workshop animovaného filmu.⁴⁹

⁴⁹ Nadace Brücke/Most. Svět dětí & mládeže [online]. [Cit. 2014-03-30]. Dostupné z: http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/kinder_jugend/index.htm.

3.5.3.1 Dny česko-německého setkávání

První neděle nového školního roku je již tradičně spjatá s vítáním patnácti žáků a žákyň, pocházejících z Německa a České republiky. Setkání se koná ve vzdělávacím Centru Brücke/Most, celkem zde žáci stráví dva dny. Jedná se o studenty binacionálního a bilingvního Gymnázia Friedricha Schillera v Pirně, kteří tvoří jednu společnou třídu, a to od sedmé třídy až po maturitní ročník.

Začátek programu je tvořen slavnostním zahájením, při kterém jsou noví studenti a jejich rodiče přivítáni projevy čestných hostů z obou zemí, zástupců z Euroregionu Elbe/Labe, města Pirny a vedení školy. Na odpoledne je připraven volnější program, který je doprovázen česko-německou moučníkovou tabulí, kterou přichystali rodiče žáků. Po rozloučení s čestnými hosty, rodiči a přáteli začíná seznamovací fáze, která je podporována týmem Nadace Brücke/Most.

Projekt Dny česko-německé setkávání je dobrá příležitost pro žáky, jak se více seznámit s budoucími spolužáky ještě před začátkem školního roku. Vzhledem k tomu, že se akce koná mimo školní prostředí, lze odbourat strach a pocit nedůvěry, který pramení z toho, že žáci jsou z rozdílných prostředí. Žáci z České republiky se tak snadněji začlení do společenského života v Německu.

Loňský rok (25. a 26. srpna 2013) se projekt Dny česko-německého setkávání konal už po šestnácté. Podle zkušeností z předešlých let je dokázáno, že tyto akce, které umožňují žákům prožít společné zážitky a zkušenosti, vytvoří pevný základ pro vzájemné působení ve třídě.

Projekt je připravován Nadací Brücke/Most s pověřením Saského státního ministerstva kultury a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.⁵⁰

3.5.4 Pragkontakt

Nekomerční projekt Pragkontakt se snaží podporovat německy mluvící školní třídy, mládež i dospělé, kteří se rozhodnou vyjet do Prahy. Jednají podle svého motto: „*S námi za poznáním Prahy*“ (Mit uns Prag begegnen). Snaží se předat zajímavé a poučné informace o Praze a vyvolat zájem o celou Českou republiku.

⁵⁰ Nadace Brücke/Most. Dny česko-německého setkávání [online]. [Cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/projekte/laufende_projekte/deutsch-tschechische-begegnungstage.htm

Programy, které jsou vytvářeny podle individuálních potřeb, zájmů, ale i věku, přesahují běžnou nabídku od cestovních kanceláří. Pro německé třídy je připraveno setkání s českými studenty, kdy se studenti rozdělí do menších dvojjazyčných skupin a společně plní různé úkoly při procházce Prahou.

Tato setkávání by měla pomoci odbourat bariéry v komunikaci. „*Projekt Pragkontakt nabízí možnost nenuceného seznámení s přáteli ze sousední země, lépe akceptovat vzájemné rozdíly a nalézt mnoho společných zájmů.*“⁵¹ Po procházce Prahou přichází na řadu společný oběd, kde je volný prostor k navazování nových kontaktů. Po obědě čeká studenty Městská rallye, kterou je Pragkontakt schopný připravit dle požadavků skupiny. Celkové náklady na honoráře referentů pro německou skupinu jsou 4 000 Kč, přičemž celkový počet účastníků z obou zemí by neměl být vyšší než 40 osob. Dále Pragkontakt organizuje vycházky po Praze. Tyto vycházky jsou pojaty netradičně, a to díky možnosti vybrat si určité téma. Pokud si skupina nevybere z nabízených témat, po dohodě je možné připravit jiný výklad a průběh prohlídky. Mezi nabízená témata patří např.:

- Pražská literatura,
- Franz Kafka,
- Politický systém ČR,
- Pražské jaro (1968),
- Sametová revoluce (1989),
- Středověká Praha,
- Za duchy a strašidly staré Prahy.⁵²

Do programu je možnost zapojit i besedy s pamětníky holocaustu, pražského jara nebo sametové revoluce, exkurze do památníků či institucí, jazykové animace nebo domluvit setkání s odborníky z rozdílných pracovních oblastí. Dále je možnost zajistit

⁵¹ Pragkontakt. Setkání se školními třídami z Prahy a okolí [online]. [Cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/?id=518>.

⁵² Pragkontakt. Prohlídka města [online]. [Cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/?id=517>.

ubytování, stravování nebo další kulturní program. Během let 2007 až 2013 program využilo přes 15 000 účastníků.⁵³

Pragkontakt neustále rozšiřuje svoji působnost, a proto je zde nabídka pro rakouské studenty. Pod názvem „Místa setkávání – Tematická Rakousko-česká setkávání v Praze“ najdeme projekt, podporovaný spořitelnou ERSTE Stiftung, který umožňuje rakouským skupinám specifické pobyty, zaměřené na česko-rakouské vztahy. V průběhu projektu budou čeští a rakouští studenti poznávat společnou historii. Během prohlídky města si účastníci připomenou společné vztahy od nástupu Habsburků na český trůn až po období Studené války. Pamětníci neopomenou vysvětlit události, které se staly v letech 1968 a 1989. Účelem je nejen upevnit vztahy mezi Českou republikou a Rakouskem, ale také jejich spolupráci na organizační úrovni. V návaznosti na to se bude konat konference ve Vídni, kde budou zastoupeny české a rakouské organizace. Projekt je naplánován na dobu 1,5 roku – konkrétně od ledna 2014 do konce června 2015.

Projekt Pragkontakt je financován z několika zdrojů:

- Česko-německý fond budoucnosti – *„pomáhá stavět mosty mezi Čechy a Němci. Cíleně podporuje projekty, které svádějí dohromady lidi z obou zemí, které umožňují a prohlubují pohledy do jejich světů, do společné kultury a dějin. Od roku 1998 poskytl Fond budoucnosti dohromady přibližně 45 milionů eur na zhruba 7500 projektů.“*⁵⁴
- Magistrát hlavního města Prahy – podpora v oblasti kultury a cestovního ruchu. Magistrát podpořil v roce 2008 vydání dvojjazyčných pracovních listů s názvem Praha a rok 1968. O rok později podpořil projekt Praha a rok 1989. V roce 2012 proběhlo na Staroměstské radnici ocenění 10 000. účastníka, který se zúčastnil jednoho z programů projektu. Magistrát také finančně pomohl se slavnostním koncertem, konaném v Obecním domě v Praze, který byl uspořádán k 15. výročí Nadace Brücke/Most. Nápomocen byl magistrát i u projektu Praha pro pokračil. Tento projekt je zaměřen na setkávání českých a německých seniorů.

⁵³ Pragkontakt. Vzdělávací cesty s Pragkontaktem [online]. [Cit.2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/>.

⁵⁴ Česko-německý fond budoucnosti. Založení Fondu budoucnosti a jeho financování [online]. [Cit. 2014-03-09]. Dostupné z <http://www.fondbudoucnosti.cz>.

Při setkávání jsou využívány dvojjazyčné listy na různá témata – Po stopách Němců v Praze, Univerzita Karlova v Praze a Pražská potrubní pošta, které byly v rámci projektu taktéž financovány.

- Ministerstvo zahraničních věcí České republiky – podpora ve formě dotací pro projekt Tematické pracovní listy pro česko-německá studentská setkání.
- Mládež v akci – jedná se o program Evropské unie, který fungoval během let 2007 – 2013 (od roku 2014 spadají projekty pod nový program Erasmus+). Tento projekt je zaměřen na volnočasové aktivity lidí ve věku 13 – 30 let. Součástí programu je Evropská dobrovolná služba, která je zaměřena na vzdělávací aktivity pro mladé lidi. Vytvořením dvou míst v rámci Evropské dobrovolné služby se Pragkontakt zapojil do projektu. Uchazeči z České republiky mohou zkontaktovat kancelář Nadace Brücke/Most v Drážďanech, kde by také dobrovolnou službu vykonávali.
- Evropský sociální fond (ESF) – fond financuje projekt s názvem Odborné praxe pro mladé do 30 let v Ústeckém kraji. Cílem je nabídnout mladým lidem praxi, díky které získají odborné dovednosti a znalosti, které budou moci využít při hledání práce. Díky projektu získal Pragkontakt na jeden rok nového člena do pracovního týmu, a to od 1. listopadu 2013 do 1. října 2014.
- Spolkové ústředí pro politické vzdělávání – podporuje všechny, kteří se zajímají o politickou sféru, či se sami chtějí zapojit do politiky. Snaží se lidem ukázat souvislosti politické scény. Důležitým faktorem je historická i současná propojenost Německa se svými sousedy. Právě tento faktor funguje zároveň jako závazek a motivace pro zapojení se do projektů, fungujících právě v těchto oblastech. Dalším důležitým úkolem je odstranit předsudky a stereotypy spojené s východní částí Evropy. Pragkontaktu byly poskytnuty exempláře časopisu do Informační složky o České republice. Je zde popsán vývoj republiky od monarchie k současné, demokratické republice. Tento dokument je také určen německým žákům pro další politické vzdělávání.
- Nadace Roberta Bosche – nadace zaměřená na oblast vědy, zdraví, kultury a porozumění mezi lidmi. V letech 2006 až 2011 nadace podporovala projekt Pragkontakt.

- ERSTE Stiftung – rakouská spořitelna, která patří mezi jednu z největších, vkládá své dividendy do rozvoje společnosti v Rakousku, ale také ve státech střední a jihovýchodní Evropy. Zaměřuje se především na programy týkající se sociálního rozvoje, kultury, Evropy a finančního začleňování. Podporuje také nově vzniklý projekt Pragkontaktu, který funguje teprve od ledna 2014 pod názvem Místa setkávání – Tematické rakousko-české setkávání v Praze.⁵⁵

Projekt Pragkontakt by nemohl fungovat bez svých stálých pracovníků, praktikantů a dobrovolníků. Pragkontaktu se věnují čtyři stálé pracovnice z České republiky, další členky týmu jsou z Německa – jedna praktikantka a dvě dobrovolnice, které jsou zde v rámci Evropské dobrovolné služby.

- Marie Janoušková – vedoucí pražské kanceláře, koordinátorka projektů. Ve dvou saských městech, konkrétně ve Zhořelci (Görlitz) a Drážďanech (Dresden), studovala Kulturní management, kde získala zkušenosti s německou kulturou. Po studiu pracovala v neziskovém sektoru, v Nadaci Brücke/Most pracuje od roku 2010. Vzhledem k tomu, že se narodila v Praze, je plně oprávněnou osobou, pokud jde o otázky, které se jakkoliv dotýkají jejího rodného města.
- Lucie Kroulíková – asistentka projektu a koordinátorka projektů pro české školy. Vystudovala dva obory na FF UK v Praze – Český jazyk a literatura a Překladačství, tlumočnictví – němčina. Absolvovala také několik studijních pobytů v německy mluvících zemích. V Pragkontaktu se zabývá organizací a náplní cest skupin do Prahy. Má na starosti kontakty se školami v České republice a vytváření a rozvoj nabídky pro pedagogy.
- Šárka Borecká – office manager. Absolvovala vysokou školu – obor bankovníctví a finance. V minulosti pracovala na menších kulturních projektech. V Pragkontaktu se zabývá editací webu a organizační podporou.
- Sophie Henning – dobrovolnice (od září 2013 do srpna 2014). Maturovala ve městě Hattingen (Porúří) a nyní se chce seznámit s životem a prací v interkulturně zaměřeném prostředí. Její pracovní oblast zahrnuje přípravu

⁵⁵ Pragkontakt. Projekt financuje [online]. [Cit.2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/index.php?id=1172>.

zajímavých a poučných pobytů v Praze pro studenty a další zájemce. Hlavní náplní práce je tedy příprava a následná realizace vzdělávacích programů.

- Anne Kessling – dobrovolnice (od července 2013 do června 2014). Vystudovala magisterské studium v oboru Sociální pedagogika/ Sociální management. Díky Pragkontaktu může využít své znalosti ze studia a zároveň získat nové zkušenosti v oblasti mezikulturní výměny. Pro skupiny návštěvníků Prahy vymýšlí kulturní program.
- Silvia Häusler – praktikantka (od října 2013 do března 2014). Silvia je studentkou na univerzitě v německém Pasově, obor Evropská studia. Zajímá se o českou kulturu, i vzhledem k tomu, že vyrůstala v rodině, kde se mluvilo slovensky a německy. V Pragkontaktu pomáhá týmu při přípravě programů pro skupiny.
- Olga Cieslarová – Marketing a ubytování skupin. Má na starosti zprostředkovávání ubytování pro skupiny, dále stravování a další služby. Během práce využívá znalosti získané během studia v Německu a Basileji. Dále má na starosti spolupráci Nadace s poskytovateli služeb, kteří se věnují jejich podpoře. Přes deset let se také věnuje provázení turistických skupin po Praze.⁵⁶

3.5.4.1 Co je Ti recht?

„Nadace Brücke/Most chce pomoci tří jednodenních workshopů pro česko-německé skupiny poskytnout impulzy pro kritický pohled na pravicovou ideologii, předanými znalostmi podpořit prevenci, a tím přispět k posílení demokratických hodnot v naší společnosti.“⁵⁷

Workshop 1 s názvem Extrémně pravicové ideologie v Německu a České republice se bude věnovat následujícím otázkám:

- Jaké jsou cíle extrémně pravicových ideologií?

⁵⁶ Pragkontakt. *Naše kancelář* [online]. [Cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/?id=532>.

⁵⁷ Pragkontakt. NOVINKA: Workshopy „Co je Ti recht?“ [online]. [Cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://pragkontakt.de/cz/?id=523>.

- Proč rozdmýchávají nenávist vůči menšinám?
- Jak je člověk pozná?
- Jakým způsobem a proč spolupracují čeští a němečtí nacionalisté?

Během workshopu bude probíhat diskuze, týkající se vyjmenovaných otázek, dále se účastníci budou zabývat kampaněmi, symboly a strategiemi extrémní pravice.

Workshop 2: Památníky – Místa mezi včerejškem a dneškem umožňující bezprostřední zkušenost

Účastníci se dozvědí, jakou roli měl koncentrační tábor v Terezíně v období druhé světové války a jakou funkci mají památníky dnes. Workshop probíhá přímo v Terezíně, kde jsou k dispozici informace o holocaustu a historii bývalého ghetta. V případě zájmu je možný také rozhovor s pamětníky.

Workshop 3: Občanská společnost – Občanská angažovanost ve všedním dni a ve společnosti

Poslední workshop je zaměřen na občanskou angažovanost, kde účastníci dostanou informace o formách občanské angažovanosti, či co jako skupina nebo organizace můžou zrealizovat. Jedním z úkolů během workshopu bude vymýšlení vlastní strategie jak čelit rasistickým výpadům. Díky návštěvě neziskové organizace si člověk dokáže představit, jak funguje práce proti pravicovému extremismu.

Nabídka uvedených workshopů je určena skupinám studentů (i mimoškolním skupinám) z České republiky a německy mluvících zemí. Náklady na účast na jednotlivých workshopech jsou z velké části hrazeny z dotací.⁵⁸

3.6. Stipendia

Stipendijní program určený českým a slovenským studentům Vysoké školy hudební Carl Maria von Weber v Drážďanech, byl zřízen již 4 roky po založení Nadace, tedy v roce 2001. Na financování se podílí stejným podílem společně s Německou akademickou výměnnou službou (DAAD – Deutscher Akademischer Austauschdienst). Uděluje se šest stipendií ve výši 500 Euro měsíčně po dobu deseti měsíců (říjen –

⁵⁸ Pragkontakt. NOVINKA: Workshopy „Co je Ti recht?“ [online]. [Cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://pragkontakt.de/cz/?id=523>.

červenec). Vybraní stipendisté jsou pak zavázáni povinnostmi, které musí splnit. Jedná se například o pomoc při realizaci komorních koncertů Nadace nebo hudebně doprovázet další akce, například vernisáže. Tradicí je také vystupování v programu festivalu Dny české (a německé) kultury, který se v Drážďanech koná již od roku 1999. Pro širokou veřejnost jsou každoročně připraveny tři až čtyři koncerty, kde stipendisté předvádějí své umění a vášně pro hudbu. Ti, kteří na koncerty chodí pravidelně, mohou ocenit pokrok, kterého stipendisté dosáhli. Vystupují zde nejen stipendisté a jejich spolužáci a hudebníci z Vysoké školy hudební, ale také přátelé a členové rodiny, kteří se věnují hudbě. Každým rokem obdrží jeden zahraniční student ocenění za vynikající studijní výsledky. V minulých letech toto vyznamenání získaly tři stipendistky Nadace Brücke/Most a DAAD – Lucie Ceralová, Eva Šušlíková a Hana Vlasáková.

Studenti z České republiky a Slovenska spolu v Drážďanech úzce spolupracují. Jako příklad můžeme uvést folklorní soubor SlovaCzech. Jedná se o kvarteto mladých umělců, původně z obou zemí (3 studenti z ČR, 1 studentka ze SR), nyní se skládá pouze z českých umělců:

- Josef Žák, 1. housle,
- Adéla Mišoňová, 2. housle,
- Eva Šušlíková, viola,
- Viktor Slezák, kontrabas.

Název přesto zůstal nezměněn, vzhledem k tomu, že v repertoáru skupiny můžeme najít jak české, tak slovenské písně (hlavně z oblasti Jižní Moravy a Slovenska). V seznamu skladeb jsou také písně původem z Maďarska, Rumunska a dalších zemí ve střední a východní Evropě. Jak vůbec nápad založit soubor SlovaCzech vznikl? „*Jen tak z lásky k lidové muzice. Zvláště k té naší. Nehrajeme ji autenticky. Hrajeme ji tak, jak umíme, a tak, jak se nám líbí. A hrajeme ji rádi. Baví nás, těší a naplňuje. Připomíná nám, kde je náš domov.*“⁵⁹ Skupinu SlovaCzech založil Viktor Slezák (hráč na kontrabas), který jako jediný nepatří mezi stipendisty Nadace Brücke/Most, do Saska přišel za studiem kulturního managementu. Na jaře roku 2009 vydala skupina SlovaCzech své první CD se stejnojmenným názvem SlovaCzech za podpory Nadace Brücke/Most. Mezitím probíhaly koncerty, které se konaly nejen v Evropě, ale několik

⁵⁹ Nadace Brücke/Most. Stipendijní program. [s. 35]. Nadace Brücke/Most, © 2011.

jich proběhlo i v USA. Před Vánoci roku 2010 bylo pokřtěno druhé CD s názvem V půlnoční hodinu, tentokrát s vánoční tematikou.

Časový přehled:

- 09. 02. 2001 – 1. koncert ve Vile Brücke, kdy se účastnili čeští hudebníci,
- 12. 05. 2001 – koncert na počest paní Margrit Köserové, která darovala historické křídlo a tím umožnila konání komorních koncertů,
- 30. 09. 2001 – 1. koncert stipendistů, při kterém byly poprvé předány stipendijní listiny,
- 01. 10. 2001 – začátek stipendijního programu Nadace Brücke/Most – 5 stipendií na dobu 1 roku (výše stipendia byla 1000 německých marek),
- 01. 03. 2002 – začátek spolupráce s Vysokou školou hudební v Drážďanech (Hochschule für Musik Carl Maria von Weber Dresden),
- 01. 07. 2003 – první hudebnice se stěhují do bytu v domě pro hosty v Centru Brücke/Most,
- 01. 10. 2005 – rozšíření stipendijních míst, 6 stipendií na dobu 10 měsíců (výše stipendia činí 500 Euro/měsíc),
- 01. 10. 2011 – k tomuto datu bylo podporováno 26 hudebníků z České a Slovenské republiky, a to částkou 160.000 Euro, kterou do programu vložila Nadace Brücke/Most.⁶⁰
- Pro rok 2013/2014 získalo stipendium 8 studentů (několik stipendií bylo rozděleno, aby mohlo být podpořeno více studentů).⁶¹

⁶⁰ Nadace Brücke/Most. Stipendijní program. [s. 41]. Nadace Brücke/Most, © 2011.

⁶¹ Nadace Brücke/Most. Aktuální stipendisté [online]. [Cit. 2014-03-15]. Dostupné z: http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/projekte/laufende_projekte/stipendienprogramm/aktuelle-stipendiat-innen.htm.

3.7. Spolupráce s dalšími organizacemi

Vzhledem k široké oblasti možných činností v rámci česko-německé spolupráce je zřejmé, že ne všechny projekty jsou vytvářeny pouze jednou organizací. Jinak to není ani u Nadace Brücke/Most. U větších projektů je potřeba, aby se na přípravách podílelo více účastníků – sponzoři, partneři, atd.

Projekt Pragkontakt, spadající pod Nadaci Brücke/Most, spolupracuje s pěti různými partnery.

- České centrum Praha funguje od roku 2006. Hlavním úkolem je seznámit českou veřejnost s činností a službami Českých center v zahraničí. Zájemci se mohou dozvědět o kampaních, které Česká republika prezentuje v cizině. (České centrum v Drážďanech do roku 2010 spolupracovalo s Nadací Brücke/Most na nejuznávanějším festivalu české kultury v zahraničí, který se koná každoročně v Drážďanech pod názvem Dny české a německé kultury).
- Goethe Institut Praha – funguje od roku 1990 jako regionální institut pro státy střední a východní Evropy, s cílem koordinovat práci kulturních institutů v následujících zemích: Estonsku, Lotyšsku, Litvě, Polsku, České republice, Slovensku, Maďarsku a Slovinsku. Goethe Institut má k dispozici hustou síť organizací, které se věnují německému jazyku a německé kultuře. Věnuje se také zprostředkovávání informací o aktuálních akcích v oblasti kultury, společenského a politického života.
- Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže Tandem má celorepublikovou působnost v České republice a v Německu. Koordinuje a spojuje česko-německé projekty setkávání mládeže. Podpora je určena také pro pedagogy a další pracovníky s mládeží, kteří chtějí získat kontakt se sousední zemí. Poskytuje rady jak v oblasti česko-německých výměn mládeže, tak v otázkách týkajících se mezikulturní komunikace a kulturních studií.
- Prager Zeitung – mediální partner Pragkontaktu. Jedná se o nezávislý, německy psaný týdeník, vycházející v Praze již od počátku 90. let. Jeho náklady jsou rozděleny na dvě distribuční složky – polovina jde do prodeje v České republice, druhá je rozdělena mezi Německem, Rakouskem a Polskem. Obsahem týdeníku

jsou národní i mezinárodní politická, hospodářská i kulturní témata, taktéž se zde dají najít i kulturní tipy pro turisty.

- Živá paměť o.p.s. „je organizace, která si klade za cíl pečovat o vzpomínkové dědictví osob pronásledovaných během 2. světové války a s jejich odkazem seznamovat širokou veřejnost.“⁶² Činnost této organizace můžeme zařadit hned do několika oblastí – informační, vzdělávací, humanitní a sociální. S projektem Pragkontakt spolupracuje v oblasti vzdělávací. Skupiny studentů se setkávají s pamětníky, od kterých se dozvídají něco z historie. Na tato setkávání organizace poskytuje své prostory.⁶³

3.7.1. Evropská dobrovolná služba

Evropská dobrovolná služba (EDS) je určena mladým lidem, kteří se chtějí zapojit do dobrovolnických projektů, je možné se zapojit jak individuálně, tak ve skupinách. Projekty probíhají v délce od 2 do 12 měsíců v zemích EU a v partnerských zemích. Zaměření projektů bývá rozmanité – kultura, sport, děti a mládež, umění až po ekologii.

Dobrovolníkem se může stát každý, kdo splňuje následující 2 kritéria:

- věk 18 až 30 let,
- trvalé bydliště v České republice, v jiné zemi programu nebo v partnerské zemi.

Vysílací či hostitelská organizace může být nezisková organizace nebo může jít o sdružení, místní, regionální či státní orgán nebo mezinárodní vládní organizace. Evropská dobrovolná služba si klade za cíl rozvíjet solidaritu a toleranci u mladých lidí.

⁶² Pragkontakt. Živá paměť [online]. [Cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/?id=628>.

⁶³ Pragkontakt. Spolupráce [online]. [Cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/?id=435>.

Jak již bylo zmíněno, existují dva typy aktivit EDS:

- individuální – projektu se účastní pouze jeden dobrovolník, jedna vysílací a jedna hostitelská organizace. Pro dobrovolníka je to velká zkušenost, která mu zaručuje přínos pro rozvoj osobnosti, zároveň dostává možnost začlenit se do místní komunity.
- skupinová – projekt se odehrává na místní, regionální, národní až mezinárodní úrovni. Počet dobrovolníků se může pohybovat až k 30 členům. Dobrovolníci mohou být ve stejné hostitelské organizaci nebo mohou být rozděleni do menších skupin, spadajících pod různé hostitelské organizace.⁶⁴

Nadace Brücke/Most (konkrétně projekt Pragkontakt), se díky vytvoření dvou dobrovolnických míst zapojila do projektu. V současné době jsou nabízena dvě místa pro pobočku v Drážďanech (dobrovolnické místo v pracovní oblasti Kulturní setkávání a dobrovolnické místo v pracovní oblasti Svět dětí & mládeže). Nástup je naplánován na začátek července, doba trvání je jeden rok. Dobrovolníci se budou podílet na přípravě kulturních a pedagogických projektů, dále na ně čekají překlady a vypracování rešerší, aktualizace informačních letáků a organizační úkoly potřebné v projektu a v sekretariátu. Jedná se o úkoly v oblasti interkulturních projektů, během kterých se dobrovolník naučí princip fungování studijního centra a bude obohacen o zkušenosti v oblasti kontaktů s hosty. Dobrovolník v oblasti Kulturní setkávání bude pomáhat s přípravou největšího projektu nadace, kterým je kulturní festival „Dny české a německé kultury“. Dobrovolník v oblasti Svět dětí & mládeže bude spolupracovat při plánování, realizaci a dokumentaci projektů pro děti a mládež. V rámci projektu bude též místo pro využití jazykových znalostí, a to při překladech, případně při tlumočení. Dobrovolník má možnost se věnovat přípravě a realizaci svého vlastního projektu. Pracovní doba se pohybuje okolo 30-35 hodin týdně. Odměnou za práci je kapesné, peníze na ubytování a stravování, účastník obdrží také měsíční jízdenku na městskou hromadnou dopravu. Proplaceny jsou také výdaje spojené s cestou do místa projektu a zpět. V období pobytu je dobrovolník pojištěn (zdravotní a úrazové pojištění, pojištění hmotné odpovědnosti). Na začátku a v polovině Evropské dobrovolné služby se dobrovolník účastní celkem dvou seminářů, připravených programem Mládež v akci.

⁶⁴ Mládež v akci. Evropská dobrovolná služba [online]. [Cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.mladezvakci.cz/evropska-dobrovolna-sluzba>.

Dobrovolníci mají možnost navštěvovat jazykový kurz, kde mohou prohlubovat své jazykové znalosti. Na dobrovolníky dohlíží mentor, který má na starosti plynulý chod práce dobrovolníků. Pomáhá také při řešení vzniklých problémů.⁶⁵

⁶⁵ Nadace Brücke/Most. Evropská dobrovolná služba [online]. [Cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/infothek/jobs/europaeischer-freiwilligendienst.htm>.

Závěr

Dnes jsou vztahy mezi Českou republikou a Německem na principu vztahů dobrého sousedství. Za počátek narovnávání vztahů, které byly zatíženy mnoha historickými konflikty, lze považovat rok 1989. Rok, kdy došlo k významným změnám v Evropě, které umožnily pozitivní posun ve vztazích mezi jednotlivými státy. Ve vztazích mezi Českou republikou a Německem bylo nejprve nutné vyřešit tzv. „sudetoněmeckou otázku“. Tato otázka byla uzavřena teprve přijetím Česko-německé deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji, která byla podepsána dne 21. ledna 1997.

Smlouva mezi Spolkovou republikou Německo a Českou a Slovenskou Federativní Republikou o dobrém sousedství a přátelské spolupráci z roku 1992, Česko-německá deklarace z roku 1997, na jejímž základě byl založen Fond budoucnosti a Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci z roku 1999 byly základními dokumenty, které odstartovaly rozsáhlou spolupráci v různých oblastech. Naplňování závěrů deklarácí potvrzují četné projekty, akce, různé formy přeshraniční spolupráce a vznik nových neziskových organizací, do nichž můžeme zařadit i nadace.

Druhá kapitola byla věnována kulturní spolupráci mezi Českou republikou a Německem, je zde definován nejednoznačný pojem kultura, dále je ponechán prostor neziskovým organizacím a jejich vývoji v ČR. Pro srovnání jsou zde zobrazeny grafy vývoje nadací, jak v České republice, tak v Německu. Seznam nejdůležitějších nadací, které mezi sebou spolupracují v různých oblastech česko-německých vztahů, je uveden v tabulce.

Hlavním cílem práce bylo seznámit čtenáře se současnými formami česko-německé spolupráce, neboť lidé žijící v centru republiky mají často mlhavé či vůbec žádné představy o fungování spolupráce, která je přitom velmi rozmanitá. Naopak lidé, žijící v pohraničních oblastech se s ní setkávají velmi často a z velké části jsou také aktivními účastníky různých projektů. Pro přiblížení této problematiky jsou zde popsány možnosti a formy spolupráce.

Pro lepší představu o činnosti a fungování nadace, je poslední kapitola věnována konkrétní nadaci, a to Nadaci Brücke/Most, která má sídlo v Drážďanech a pobočku v Praze. V kapitole se zmiňují o založení Nadace a jejím zakladateli Prof. Dr. Helmutu Köserovi, pracovnících Nadace a o jejich projektech. Projekty probíhají ve čtyřech

pracovních oblastech, z každé oblasti je jeden projekt popsán podrobněji. Všechny projekty jsou seřazené do dvou tabulek – aktuální a již ukončené projekty. Opomenuty nejsou ani spolupracující organizace.

Závěrem lze shrnout, že česko-německé kulturní vztahy se po roce 1989 vyvíjejí příznivým směrem. Nadace Brücke/Most je jednou z neziskových organizací, která se svým rozsahem významně podílí na rozvoji těchto vztahů.

Seznam použité literatury

Berounský, J.: *Patnáct let České republiky*. Praha: Radioservis, 2013, s. 113-114. ISBN: 978-80-87530-21-4.

Česko-německý fond budoucnosti. 15 let Česko-německého fondu budoucnosti [s. 10]. Česko-německý fond budoucnosti, © 2013.

Dvořák, T.: *Nadace a nadační fondy: text zákona s poznámkami*. 2., doplněné a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 5, 17. ISBN: 978-80-7357-563-2.

Ehler, T.: *USA a znovusjednocení Německa. Diplomatický proces v letech 1989-1990*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006, s. 89. ISBN: 80-210-4067-X.

Erhart, R.: *Zameškání české a sudetoněmecké politiky po převratu v roce 1989*. In: Nadace Bernarda Bolzana: *Češi a Němci cestou dialogu*. Praha: Prago-Media-News, 1996, s. 192.

Eriksen, H.E.: *Sociální a kulturní antropologie. Příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál*. Praha: Portál, 2008, s. 13, 25. ISBN: 978-80-7367-465-6.

Fulbrook, M.: *Dějiny moderního Německa: od roku 1918 po současnost*. Praha: Grada, 2010, s. 250. ISBN: 978-80-247-3104-9.

Handl, V.: *Německo v čele Evropy? SRN jako civilní mocnost a hegemon eurozóny*. Praha: Ústav vědeckých vztahů, 2011, s. 330. ISBN: 978-80-87558-03-4.

Hofstede, G. – Hofstede, J.G.: *Kultury a organizace: software lidské mysli: spolupráce mezi kulturami a její důležitost pro přežití*. Praha: Linde, 2007, s. 14. ISBN: 978-80-86131-70-2.

Koschmal, W., M. Nekula a J. Rogall. *Češi a Němci. Dějiny-kultura-politika*. Praha: Paseka, 2002, s. 325. ISBN: 80-7185-482-4.

Kraft, D. a kol.: *Kde domov můj... - Stopy německo-české vzájemnosti v 19. a 20. století [katalog výstavy]*. Dresden: Brücke/Most-Stiftung, 1999, s. 419-422. ISBN: 3-925008-07-1.

Kraft, D. – Prell, G.: Průvodce k získání grantu. Malá násobilka česko-německého managementu projektů [s.6-9]. IDOR © 2004.

Macháček, P.: *Cesta Čechů a Němců ke dnešku*. Praha: Aventinum, 2002, s. 115. ISBN: 80-7151-199-4.

Moravcová, D., B. Plechanovová a J. Kreidl. *Evropská politika sjednoceného Německa 1990-1999*. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 2000, s. 13. ISBN: 80-86130-08-8.

Nadace Brücke/Most. Stipendijní program. [s. 35, 41]. Nadace Brücke/Most, © 2011.

Ort, A.: *Evropa 20. století*. Praha: Arista, 2000, s. 287-288, 300. ISBN: 80-86410-06-4.

Seibt, F.: *Německo a Češi. Dějiny jednoho sousedství uprostřed Evropy*. Praha: Academia, 1996, s. 381. ISBN: 80-200-0577-3.

Stümer, M.: *Německo 20. století*. Praha: Svojtka & Co, 2005, s. 137. ISBN: 80-7237-376-5.

Válek, M.: *O kulture a kultúrnosti s Miroslavom Válkom*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1987, s. 13.

Zimmermann, D. H.: *Dějinné sousedství Čechů a Němců*. Praha: Ústav T. G. Masaryka, 2012, s. 239. ISBN: 978-80-86142-45-6.

Seznam použitých dokumentů

Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji, 21. ledna 1997.

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci, č. 78/2001 Sb. m. s.

Smlouva mezi Spolkovou republikou Německo a Českou a Slovenskou Federativní Republikou o dobrém sousedství a přátelské spolupráci, č. 521/1992 Sb.

Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech.

Seznam internetových zdrojů

Cíl 3/ Ziel 3. Program – základní informace [online]. [Cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.ziel3-cil3.eu/cs/programm/index.jsp>.

Česko-německý fond budoucnosti. Založení Fondu budoucnosti a jeho financování [online]. [Cit. 2014-03-09]. Dostupné z <http://www.fondbudoucnosti.cz>.

Dny české a německé kultury. Aktuálně [2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.tschechische-kulturtage.de/cz/?id=289>.

Euregio Egrensis. Aktuality Euregio Egrensis [online]. [Cit. 2014-01-30]. Dostupné z: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:3kKaqCDZWIUJ:www.euregioegrensis.org/prilohy/akt_3_2007.doc+&cd=4&hl=cs&ct=clnk&gl=cz.

Goethe Institut. Jádu – Kultura – Goethe Institut [online]. [Cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.goethe.de/ins/cz/prj/jug/kul/cs8979521.htm>.

Mládež v akci. Evropská dobrovolná služba [online]. [Cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.mladezvakci.cz/evropska-dobrovolna-sluzba>.

Nadace Brücke/Most. Aktuální stipendisté [online]. [Cit. 2014-03-15]. Dostupné z: http://www.bruecke-most-stiftung.de/projekte/laufende_projekte/stipendienprogramm/aktuelle-stipendiatinnen.htm.

Nadace Brücke/Most. Centrum Brücke/Most [online]. [Cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/tagen-uebernachten/index.htm>.

Nadace Brücke/Most. Dny česko-německého setkávání [online]. [Cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/projekte/laufende_projekte/deutsch-tschechische-begegnungstage.htm

Nadace Brücke/Most. Evropská dobrovolná služba [online]. [Cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/infothek/jobs/europaeischer-freiwilligendienst.htm>.

Nadace Brücke/Most. Grémia [online]. [Cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/alles-ueber-die-stiftung/organe.htm>.

Nadace Brücke/Most. Kulturní setkávání [online]. [Cit. 2014-02-06]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/kulturbegegnung/index.htm>.

Nadace Brücke/Most. O nadaci [online]. [Cit. 2014-01-22]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/alles-ueber-die-stiftung/index.htm>.

Nadace Brücke/Most. Podoby vzpomínek [online]. [Cit. 2014-04-03]. Dostupné z: http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/projekte/laufende_projekte/gesichter-der-erinnerung.htm.

Nadace Brücke/Most. Společnost & historie [online]. [Cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/gesellschaft-geschichte/index.htm>.

Nadace Brücke/Most. Svět dětí & mládeže [online]. [Cit. 2014-03-30]. Dostupné z: http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/kinder_jugend/index.htm.

Nadace Brücke/Most. Würdigungen [online]. [Cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.bmst.eu/alles-ueber-die-stiftung/stifter/wuerdigungen.htm>.

Nadace Brücke/Most. Založení nadace [online]. [Cit. 2014-01-25]. Dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/alles-ueber-die-stiftung/stifter.htm>.

Neziskovky. Co je to neziskový prostor [online]. [Cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.neziskovky.cz/clanky/540/co-to-je-neziskovy-sektor/>.

Pragkontakt. *Naše kancelář* [online]. [Cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/?id=532>.

Pragkontakt. NOVINKA: Workshopy „Co je Ti recht?“ [online]. [Cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://pragkontakt.de/cz/?id=523>.

Pragkontakt. Prohlídky města [online]. [Cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/?id=517>.

Pragkontakt. Projekt financuje [online]. [Cit.2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/index.php?id=1172>.

Pragkontakt. Setkání se školními třídami z Prahy a okolí [online]. [Cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/?id=518>.

Pragkontakt. Spolupráce [online]. [Cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/?id=435>.

Pragkontakt. Vzdělávací cesty s Pragkontaktem [online]. [Cit.2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/>.

Pragkontakt. Živá paměť [online]. [Cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.pragkontakt.de/cz/?id=628>.

Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze. *Přeshraniční spolupráce mezi SRN a ČR v euroregionech* [online]. [Cit. 2014-04-12]. Dostupné z: http://www.prag.diplo.de/Vertretung/prag/cs/03/Grenzueberschreitende__regionale__Zusammenarbeit/seite__zusammenarbeit__euroregionen__cz.html.

Vláda ČR. Zpráva o neziskovém sektoru v České republice [online]. [Cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/zprava-o-neziskovem-sektoru-v-ceske-republice-24170/>.